

9. System realizacji programu ochrony środowiska

9.1 Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

Realizacja wyznaczonych celów i kierunków interwencji wymaga ustalenia odpowiedniego systemu zarządzania Programem Ochrony Środowiska. Wyznaczenie prawidłowych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. W odniesieniu do analizowanego Programu główną jednostką, na której spoczywać będzie realizacja wyznaczonych zadań będzie Gmina Dobrcz. Zarządzanie Programem wiąże się z:

- koordynacją przebiegu wdrażania i realizacji
- bieżącą oceną realizacji i aktualizacją celów i kierunków interwencji
- monitorowaniem skutków realizacji wyznaczonych zadań
- sprawozdawczością na temat wykonania Programu

Wymienione poniżej instrumenty zarządzania Programem ochrony środowiska pozwalają prowadzić działania z zakresu ochrony środowiska przyczyniając się do osiągnięcia celów nie tylko lokalnych, ale i szczebla wojewódzkiego oraz krajowego. Są to instrumenty umożliwiające wprowadzenie przepisów, egzekwowanie ich oraz pozyskiwanie funduszy na działania ograniczające wpływ degradacji środowiska związanej z działalnością człowieka.

9.1.1 Instrumenty prawne

Ustawy określają narzędzia prawne wykorzystywane dla realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska, jak również nakładają na organy administracji samorządowej obowiązki w tym zakresie. Podstawowymi instrumentami prawnymi ochrony środowiska na szczeblu gminnym są:

- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
- akty prawa miejscowego
- decyzje administracyjne o charakterze prewencyjnym, finansowym i restrykcyjnym

Wójt może wystąpić do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji przekazując dokumentację sprawy, jeżeli w wyniku kontroli stwierdził naruszenie przez podmiot korzystający ze środowiska przepisów ochrony środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

Ponadto Wójt w drodze decyzji może nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko. Jeżeli osoba fizyczna nie dostosowała się do w/w decyzji, Wójt może w drodze decyzji wstrzymać użytkowanie takiej instalacji lub urządzenia.

Jednocześnie Wójt uprawniony jest do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska.

Rada Gminy może, w drodze uchwały, ustanawiać ograniczenia co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko (ograniczenie to nie dotyczy instalacji i urządzeń znajdujących się w miejscu kultu religijnego). Do kompetencji Rady Gminy należy także uchwalanie programów ochrony środowiska na terenie Gminy oraz regulaminów utrzymania czystości i porządku w Gminie.

9.1.2 Instrumenty finansowe

Realizacja wyznaczonych celów, kierunków interwencji i zadań szczegółowych nakreślonych w Programie wymaga w większości zabezpieczenia znacznych środków finansowych. Do instrumentów finansowych mogących być źródłem realizacji przedsięwzięć proekologicznych zalicza się:

- opłaty za korzystanie
- opłaty produktowe i depozytowe

- administracyjne kary pieniężne
- opłaty administracyjne, kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska
- budżet gminy, powiatu i województwa
- kredyty bankowe
- dotacje i pożyczki celowe
- fundusze unijne
- programy krajowe
- programy regionalne
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

9.1.3 Instrumenty społeczne

Istotnym i dobrze rozwijającym się instrumentem jest możliwość udziału społeczeństwa na etapie podejmowania decyzji i opracowywania dokumentów środowiskowych. Gwarancja udziału społeczeństwa w ochronie środowiska zawarta została w art. 5 Ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [2]. W myśl Ustawy „każdy ma prawo do składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa”. Obowiązek zapewnienia możliwości udziału ludności w postępowaniu toczącym się odpowiednio przed wydaniem tych decyzji lub ich zmianą oraz przed przyjęciem tych dokumentów lub ich zmianą, w sytuacji, gdy udział społeczny jest możliwy, spoczywa na organach administracji właściwych do wydania decyzji lub opracowania projektów dokumentów.

Do pozostałych instrumentów społecznych pozwalających na sprawne zarządzanie Programem Ochrony Środowiska należą:

- **edukacja ekologiczna społeczeństwa** (materiały, konkursy, debaty, konferencje, szkolenia)
- **współpraca i budowanie partnerstwa** pomiędzy samorządem a społeczeństwem oraz pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi
- **nacisk społeczny, czyli petycje, demonstracje, akcje zbierania podpisów.**

9.1.4 Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne

Działania strukturalne polegają na formułowaniu i wdrażaniu polityki strategii środowiskowych. Polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Do instrumentów strukturalnych na poziomie lokalnym należą więc wszystkie programy strategiczne i planistyczne np. Strategie Rozwoju, Plany Rozwoju Lokalnego, Plany Odnowy Miejscowości, Programy Gospodarki Niskoemisyjnej, Programy Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest, Programy Rewitalizacji, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wraz z programami sektorowymi.

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych celów i kierunków interwencji, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Gminy oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Reasumując, lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne. Prawidłowy ekorozwój gminy wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu i mieszkańców (edukacja ekologiczna, udział społeczny, szkolenia, konfrontacje itp.).

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrcz przedstawia cele i kierunki zmierzające do poprawy stanu środowiska w zgodzie z dalszym rozwojem społecznym i gospodarczym mieszkańców gminy.

9.2 Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska

System wdrażania Programu Ochrony Środowiska powinien podlegać na regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Celem monitoringu jest zatem zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem.

Monitorowanie wdrażania postanowień Programu Ochrony Środowiska polegać będzie głównie na działaniach organizacyjno-kontrolnych, do których należą:

- 1) Ocena stopnia wykonania zadań (ocena efektywności wykonania zadań)
- 2) ocena zidentyfikowanych problemów oraz podjętych działań w celu ich rozwiązania lub minimalizacji
- 3) ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami i zadaniami, a ich wykonaniem (ocena przyczynowo - skutkowa)

W celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wyznaczono wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, które będą podstawą do opracowania Raportów oraz przyszłych aktualizacji POŚ.

Poniżej w tabeli przedstawiono wskaźniki monitorowania celów Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrcz.

Tabela 33. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			
			Nazwa [źródło danych]		Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	C	D		E	F
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Obszar wpływający na osiągnięcie celów strategii - Środowisko	Liczba przekroczeń w strefie (ilość substancji których dotyczy przekroczenie) [WIOŚ]		1 (B(a)P)	0
2.			Ilość punktów monitoringowych zanieczyszczenia powietrza [WIOŚ]		0	>0
3.			Poziom stężenia substancji w powietrzu w strefie [WIOŚ]	B(a)P	klasa C	klasa A
				Pozostałe substancje	klasa A	klasa A
4.		Zapewnienie w gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię	Wielkość energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych [UG]		b.d MW	>0MW
5.	Zagrożenie hałasem	Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego	Liczba punktów monitoringu hałasu [WIOŚ]		0	>0
6.	Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Liczba punktów monitoringu promieniowania elektromagnetycznego [WIOŚ]		0	>0
7.			Występowanie przekroczeń dopuszczalnego poziom pól elektromagnetycznych na terenach zabudowanych [WIOŚ]		nie	<7 V/m
8.	Gospodarowanie wodami	Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody	Ilość punktów monitoringowych wód podziemnych [WIOŚ]		1	>1
9.			Ilość punktów monitoringowych wód powierzchniowych [WIOŚ]		0	>0
10.			Stan/potencjał ekologiczny JCWP [WIOŚ]		Stan ekologiczny: Umiarkowany	stan/potencjał dobry
11.	Gospodarka wodno-ściekowa	Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej	Długość sieci wodociągowej [GUS]		254,73	>254,73 km
12.			Zwodociągowanie [GUS]		90%	100 %
13.			Długość sieci kanalizacyjnej [GUS]		41,98km	>41,98 km

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
			Nazwa [źródło danych]	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	C	D	E	F
14.			Liczba przydomowych oczyszczalni [GUS]	302 szt.	>302 szt.
15.			Liczba zbiorników bezodpływowych [GUS]	2506szt.	<2506 szt.
16.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Obszar wpływający na osiągnięcie celów strategii - Środowisko	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest występująca na terenie gminy	171,965	>171,965 kg
17.			Udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w masie wszystkich zebranych odpadów komunalnych [POliŚ]	55,17%	>55,17%
18.			Powierzchnia „dzikich wysypisk” [GUS]	0	0
19.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona Środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	Udział terenów prawnie chronionych w powierzchni ogółem (bez Natury 2000) [GUS]	17,52%	>17,52%
20.			Powierzchnia obszarów chronionych (bez Natury 2000) [GUS]	2 279,86 ha	> 2 279,86 ha
21.			Liczba pomników przyrody [GUS]	30	>30
22.			Wskaźnik lesistości [GUS]	6,4 %	>6,4%
23.	Zagrożenie poważnymi awariami	Przeciwdziałanie wystąpieniu awarii oraz ekstremalnych zagrożeń dla środowiska	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii na terenie gminy	0	0
24.			Liczba zjawisk ekstremalnych na terenie gminy (huragany, powódź, gradobicie)	0	0

9.3 Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 Ustawy *Prawo ochrony środowiska* [1] z wykonania Programów Ochrony Środowiska organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Po przedstawieniu raportów odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu albo radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu.

Podczas opracowywania raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska należy wykorzystać m.in.:

- sprawozdania z wykonania budżetu
- wyniki badań prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska
- informacje zawarte w raportach i publikacjach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- informacje i materiały Głównego Urzędu Statystycznego
- informacje i materiały z pozostałych podmiotów, które zostały zaangażowane w realizację zadań własnych i monitorowanych Programu Ochrony Środowiska

9.4 System instytucji zaangażowanych w realizację programu ochrony środowiska

Główną jednostką odpowiedzialną za realizację zadań wyznaczonych w Programie ochrony środowiska będzie Gmina Dobrcz. Na gminie spoczywać będzie prawidłowa koordynacja, zarządzanie i monitorowanie zapisów Programu Ochrony Środowiska. Z punktu widzenia Programu w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu Programem (Gmina, Rada Gminy);
- podmioty realizujące zadania Programu (Gmina, Powiat, inne jednostki działające na danym terenie, realizujące swoje zadania);
- podmioty kontrolujące i monitorujące przebieg realizacji i efekty Programu (Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski, WIOŚ, RZGW, RDOŚ, RDLP, podmioty gospodarcze, jednostki naukowo-badawcze itp.);
- podmioty kształtujące politykę Programu Ochrony Środowiska (lokalne media, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe);
- społeczność Gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań Programu.

9.5 Wykaz interesariuszy

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie;
- Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie;
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy;
- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy;
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy;
- Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Bydgoszczy;
- Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie;
- Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie;
- Państwowej Służby Hydrogeologicznej w Warszawie;
- Urzędu Gminy Dobrcz.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz monitorowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska;
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych;
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej;
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
- Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna;
- Ośrodki Doradztwa Rolniczego;
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- Agencja Rynku Rolnego;
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa;
- Nadleśnictwa;
- Urząd Marszałkowski;
- Urząd Wojewódzki;
- Starostwo Powiatowe;
- Komenda Wojewódzka Straży Pożarnej;
- Policja;
- Prywatni przedsiębiorcy;
- Mieszkańcy.

10. Spis tabel

Tabela 1. Struktura użytkowania terenu Gminy Dobrcz.....	18
Tabela 2. Rodzaje działalności gospodarczych na terenie w 2018 roku (I półrocze).....	18
Tabela 3. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej za rok 2017	222
Tabela 4. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”	22
Tabela 5. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w zależności od rodzaju terenu objętego ochroną akustyczną na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [13]	23
Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”	24
Tabela 7. Wyniki pomiarów PEM (2017)	25
Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”	25
Tabela 9. Ogólna charakterystyka JCWPd na obszarze Gminy Dobrcz	266
Tabela 10. Ocena stanu JCWPd na obszarze gminy Dobrcz	28
Tabela 11. Ogólna charakterystyka GZWP Subzbiornik Bydgoszcz	30
Tabela 12. Charakterystyka JCWP na obszarze gminy Dobrcz	311
Tabela 13. Aktualna ocena stanu JCWP na obszarze gminy Dobrcz	311
Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”	333
Tabela 15. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Dobrcz w latach 2015- 2018	33
Tabela 16. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Dobrcz w latach 2015-2018.....	344
Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa”	344
Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”	367
Tabela 19. Istniejące regionalne i zastępcze instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w RGOK V	377
Tabela 20. Istniejące regionalne kompostownie odpadów zielonych i innych odpadów ulegających biodegradacji zbieranych selektywnie w RGOK V	388
Tabela 21. Istniejące regionalne i zastępcze składowiska odpadów komunalnych i składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w RGOK V	388
Tabela 22. Informacja o odebranych odpadach komunalnych z terenu Gminy Dobrcz w 2018r.....	399
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”	399
Tabela 24. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”	4040
Tabela 25. Pomniki przyrody na terenie gminy Dobrcz.....	411
Tabela 26. Użytki ekologiczne w gminie Dobrcz.....	42
Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”	433
Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”	44
Tabela 29. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.....	45
Tabela 30. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ	46
Tabela 31. Harmonogram realizacji zadań własnych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrcz do roku 2022	47
Tabela 32. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrcz do roku 2022	490
Tabela 33. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy	556

11. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy na tle Powiatu i Województwa.....	15
Rysunek 2. Położenie Gminy Dobrcz na tle sąsiednich gmin.....	16
Rysunek 3. Położenie Gminy Dobrcz pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski	17
Rysunek 4. Struktura płci w gminie Dobrcz w latach 2015-2017.....	17
Rysunek 5. Położenie Gminy Dobrcz na tle dzielnic klimatycznych	20
Rysunek 6. Zasięg występowania JCWPd i JCWP względem gminy Dobrcz, (mapa)	299
Rysunek 7. Tereny Gminy Dobrcz zagrożone osuwiskami i podtopieniami.....	32
Rysunek 8. Złoże i obszary perspektywiczne oraz przetargowe na terenie Gminy Dobrcz.....	36
Rysunek 9. Obszary chronione	43

12. Wykaz aktów prawnych

- [1] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2018r., poz. 799 – tekst jednolity)
- [2] Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017r., poz. 1405 – tekst jednolity)
- [3] Ustawa z dnia 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014r., poz. 1101)
- [4] Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2017r., poz. 1376 ze zm.)
- [5] Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011r., nr 32, poz. 159)
- [6] Ustawa z dnia 13 września 1999r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2017, poz. 1289 – tekst jednolity)
- [7] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. nr z 2013r., poz. 21 – tekst jednolity z późn. zm.)
- [8] Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2017, poz. 1073 – tekst jednolity)
- [9] Ustawa z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017r., poz. 1566);
- [10] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015, poz. 1651 – tekst jednolity z późn. zm.);
- [11] Ustawa z dnia 20 lipca 1991r. o inspekcji ochrony środowiska (Dz. U. 2016, poz. 1688)
- [12] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012r., poz. 1031)
- [13] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014, poz. 112 – tekst jednolity z późn. zm.)
- [14] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. z 2003r., Nr 192, poz. 1883).
- [15] Rozporządzenie ministra środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz. U. z 2012r., poz. 676)
- [16] Rozporządzenie ministra środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016, poz. 2167)

13. Bibliografia

- 1) Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, 2015
- 2) Program Ochrony Środowiska Powiatu Bydgoskiego,
- 3) Długookresowa strategia rozwoju kraju „Polska 2030”. Trzecia fala nowoczesności, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, 2013
- 4) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2017
- 5) Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska, 2014
- 6) Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Ministerstwo Gospodarki, 2013
- 7) Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku), Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, 2013
- 8) Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2012
- 9) Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Ministerstwo Gospodarki, 2009
- 10) Krajowy Program Ochrony Powietrza w Polsce do roku 2020, Ministerstwo Środowiska, 2015
- 11) Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, 2015
- 12) Krajowy plan gospodarki odpadami 2014, Warszawa, 2015
- 13) Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 2015
- 14) Program wodno – środowiskowy kraju, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, 2010
- 15) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014
- 16) Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2014–2020, Ministerstwo Środowiska, 2014
- 17) Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, 2013
- 18) Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko - Pomorskiego, Sejmik Województwa Kujawsko - Pomorskiego
- 19) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa Kujawsko - Pomorskiego, Samorząd Województwa Kujawsko - Pomorskiego
- 20) Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa, Zarząd Województwa Kujawsko - Pomorskiego
- 21) Program ochrony powietrza dla stref województwa Kujawsko - Pomorskiego w których został przekroczony poziom docelowy benzo(a)pirenu w powietrzu, Sejmik Województwa Kujawsko - Pomorskiego
- 22) Program ochrony powietrza dla strefy kujawsko - pomorskiej, w której zostały przekroczone poziomy dopuszczalne pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu, Sejmik Województwa Kujawsko - Pomorskiego
- 23) Plan działań krótkoterminowych dla strefy kujawsko - pomorskiej, w której istnieje ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego i docelowego ozonu w powietrzu, Sejmik Województwa Kujawsko - Pomorskiego
- 24) Program Ochrony Środowiska Województwa, Samorząd Województwa Kujawsko - Pomorskiego

- 25) Ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2016-2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, 2015
- 26) Program Państwowego monitoringu środowiska województwa Kujawsko - Pomorskiego, Bydgoski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- 27) Raporty o stanie środowiska w województwie kujawsko - pomorskim, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- 28) Program ochrony środowiska dla Powiatu Bydgoskiego,
- 29) Strategia Rozwoju Powiatu Bydgoskiego
- 30) Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Dobrcz 2016
- 31) Roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2017
- 32) Jakub Makarewicz: Zanieczyszczenie wód podziemnych azotanami za źródeł rolniczych
- 33) PIG 2017: Pakiet danych geologicznych na poszukiwanie złóż węglowodorów Obszar przetargowy „Chełmno”
- 34) Adam Staliński 2016: Lokalizacja farm wiatrowych w Polsce
- 35) Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2018 r.

Źródła danych:

Państwowy Instytut Geologiczny: Centralna Baza Danych Geologicznych i Hydrogeologicznych

Główny Urząd Statystyczny

Główny Urząd Geodezji i Kartografii- Geoportal Infrastruktury Informacji Przestrzennej

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska- Metadane (Geoserwis)

**Prognoza oddziaływania na środowisko
"Programu ochrony środowiska
dla Gminy Dobrcz do roku 2022 "**

Warszawa, 2019

Prognoza oddziaływania na środowisko
" Programu ochrony środowiska
dla Gminy Dobrcz do roku 2022"

Praca wykonana pod kierunkiem:

Maciej Mikulski

Skład autorski:

Aleksandra Wiszniewska
Marta Naruszewicz

Monika Krzywda
Michał Kozielski

Spis treści

1.	Podstawa prawna i cel sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko	5
2.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	5
3.	Informacje o zawartości i głównych celach dokumentu	6
4.	Metodyka sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko	6
5.	Stan środowiska obszaru objętego programem	7
5.1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	7
5.1.1	Ocena stanu	7
5.2	Zagrożenia hałasem	7
5.2.1	Ocena stanu	8
5.3	Pola elektromagnetyczne	9
5.3.1	Ocena stanu	9
5.4	Gospodarowanie wodami	10
5.4.1	Ocena stanu	10
5.5	Gospodarka wodno-ściekowa	17
5.5.1	Ocena stanu	17
5.6	Zasoby geologiczne	17
5.6.1	Ocena stanu	17
5.7	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	17
5.7.1	Ocena stanu	20
5.8	Gleby	22
5.8.1	Ocena stanu	22
5.9	Zasoby przyrodnicze	23
5.9.1	Ocena stanu	23
5.10	Zagrożenia poważnymi awariami	25
5.10.1	Ocena stanu	25
6.	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody	26
7.	Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne lub brak oddziaływania, na cele i przedmioty ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	29
8.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	35

9. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, wynikających z realizacji dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru.....	35
9.1 Ochrona powierzchni ziemi i krajobrazu	35
9.2 Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.....	36
9.3 Ochrona różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie <i>Ustawy o ochronie przyrody</i>	36
9.4 Ochrona zasobów naturalnych.....	37
9.5 Ochrona powietrza atmosferycznego i zapobieganie zmianom klimatu	37
9.6 Ochrona klimatu akustycznego	37
9.7 Ochrona krajobrazu kulturowego i zabytków.....	37
9.8 Ochrona zdrowia i warunków życia ludzi i dóbr materialnych.....	37
10. Metody analizy skutków realizacji postanowień dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia	38
11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w dokumencie	38
12. Wykaz aktów prawnych.....	39
13. Spis tabel	40
14. Spis rysunków.....	40
15. Bibliografia	41

1. Podstawa prawna i cel sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko

Przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest „Programu ochrony środowiska dla Gminy Dobrcz do roku 2022”. Podstawą prawną przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest *Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [1],

Konieczność opracowania *Prognozy* wynika z faktu, że w *Programie* przewidziano do realizacji przedsięwzięcia (zadania), które zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71 z późn. Zm.) zaliczane są do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Niniejsza Prognoza została zakwalifikowana do rodzaju dokumentów wymienionych w art. 46 pkt 2 ustawy OOS.

Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 51 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [1].

Celem prognozy oddziaływania na środowisko sporządzanej w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wskazanie potencjalnych zmian w środowisku wynikających z realizacji działań zawartych w dokumencie. W Prognozie wskazuje się na charakter i zasięg potencjalnego oddziaływania, oraz wyznacza działania mające na celu zapobieganie/minimalizację potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na zdrowie ludzi.

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrcz do roku 2022 została opracowana, ponieważ przewidziane są w nim do realizacji zadania, które zgodnie z polskim prawem zaliczane są do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, co jednocześnie obliguje organ opracowujący dokument do sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko tego dokumentu.

Prognoza zawiera informacje o stanie środowiska, istotnych problemach ochrony środowiska oraz możliwym oddziaływaniu na środowisko dokumentu, dla którego jest sporządzana. W przypadku Programu ochrony środowiska dla Gminy Dobrcz do roku 2022 elementami środowiska, które wymagają interwencji są szczególnie wody powierzchniowe i podziemne oraz powietrze atmosferyczne.

Oceny stanu środowiska dokonano w ramach 10 obszarów interwencji, które są kluczowe do podjęcia działań strategicznych zmierzających do poprawy stanu poszczególnych elementów środowiska. Analiza pod kątem możliwości negatywnego oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000 zadań ujętych w Programie ochrony środowiska dla Gminy Dobrcz do roku 2022, wykazała, że ich realizacja nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko.

Obszary interwencji:

- 1) **Ochrona klimatu i jakości powietrza**
- 2) **Zagrożenia hałasem**
- 3) **Pola elektromagnetyczne**
- 4) **Gospodarowanie wodami**
- 5) **Gospodarka wodno-ściekowa**
- 6) **Zasoby geologiczne**
- 7) **Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów**
- 8) **Gleby**

9) Zasoby przyrodnicze

10) Zagrożenie poważnymi awariami

3. Informacje o zawartości i głównych celach dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla „Programu ochrony środowiska dla Gminy Dobrcz do roku 2022” zwanego w dalszej części „POŚ dla Gminy Dobrcz”. Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ dla Gminy Dobrcz jest realizacja przez Gminę polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ dla Gminy Dobrcz stanowić będzie podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Celem strategicznym POŚ dla Gminy Dobrcz jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy Dobrcz, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam, gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w POŚ dla Gminy Dobrcz rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-informacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

POŚ dla Gminy Dobrcz zawiera:

- 1) omówienie i powiązanie celów zawartych w strategiach i programach wynikających z *Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* [15];
- 2) charakterystykę ogólną Gminy;
- 3) ocenę stanu środowiska na terenie Gminy Dobrcz z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami;
- 4) wyznaczenie celów, kierunków interwencji i zadań wynikających z oceny stanu środowiska i przeprowadzonej analizy SWOT dla każdego obszaru interwencji;
- 5) harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych i monitorowanych;
- 6) omówienie systemu realizacji POŚ dla Gminy Dobrcz w zakresie prawidłowego zarządzania, monitorowania i finansowania.

4. Metodyka sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko

Sporządzenie Prognozy oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrcz do roku 2022” przebiegało wieloetapowo i obejmowało kolejno:

- ocenę aktualnego stanu środowiska na obszarze objętym dokumentem, zawierającą analizę zasobów i walorów środowiska oraz jakości środowiska;
- ocenę potencjalnego wpływu ustaleń dokumentu na środowisko przyrodnicze, w tym na zdrowie ludzi;
- opracowanie propozycji minimalizacji negatywnych skutków realizacji ustaleń dokumentu w obszarach, w których zidentyfikowano znaczące negatywne oddziaływania;
- opracowanie systemu monitorowania środowiskowych skutków wdrażania dokumentu strategicznego.

Opracowując Prognozę zastosowano metodę indukcyjno-opisową oraz metodę analogii środowiskowych. Ocenę stanu środowiska przyrodniczego oraz analizę jakości jego poszczególnych elementów sporządzono przy wykorzystaniu dostępnych danych na temat obszaru Gminy Dobrcz tj. studium literatury,

informacji pozostających w zasobach administracji rządowej i samorządowej, danych statystyki publicznej oraz państwowego monitoringu środowiska. Szczegółową analizę wpływu ustaleń POŚ dla Gminy Dobrcz na środowisko opracowano wykorzystując metodę macierzy interakcji.

Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko „Programu ochrony środowiska dla Gminy Dobrcz do roku 2022” wynika z art. 51 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [1].

Ponadto zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo znak: WOO.411.76.2019.AT z dnia 29 maja 2019 r.) oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Bydgoszczy (pismo znak: NNZ.9022.1.241.2019 z dnia 26 czerwca 2019r.).

5. Stan środowiska obszaru objętego programem

5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Ocena stanu

Oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego oceny jakości powietrza dokonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, który wyniki swoich badań przedstawia w corocznych raportach. Obecnie system monitoringu jakości powietrza oparty jest o obowiązujący „Program Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2020”.

Na terenie Gminy wiejskiej Dobrcz WIOŚ w Bydgoszczy nie wyznaczył punktu monitoringu jakości powietrza. Najbliższy punkt pomiarowy znajduje się w strefie aglomeracji bydgoskiej przy ul. Fieldorfa „Nila”. Zgodnie z klasyfikacją stref, obszar Gminy Dobrcz znajduje się w strefie kujawsko-pomorskiej. Wyniki klasyfikacji przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej za rok 2017

Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń													
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	O ₃
Kryterium ochrona zdrowia													
Rok 2017	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	D2
Kryterium ochrona roślin													
Rok 2017	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A	D2

Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko - pomorskim za rok 2017, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Objaśnienia:

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych
- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.
- klasa D1 - stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 - stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

W strefie kujawsko-pomorskiej dla kryterium ochrony zdrowia odnotowano w 2017 r. przekroczenia poziomów następujących substancji tj. PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu, a także ozonu (O₃). W przypadku pyłu zawieszonego PM₁₀, wynikowa klasa C jest efektem przekroczenia na terenie 25 gmin województwa poziomu dopuszczalnego ilości dni w ciągu roku z przekroczeniem normy dobowej. Z kolei przy benzo(a)pirenie o wynikowej klasie C zdecydował przekroczony poziom docelowy średnioroczny. Natomiast klasa D2 w przypadku ozonu oznacza, że przekroczony został poziom celu długoterminowego.

Gmina Dobrcz znajduje się w obrębie strefy kujawsko-pomorskiej. Na terenie gminy stwierdzono przekroczenie norm docelowych średniorocznych benzo(a)pirenu oraz poziomów celów długoterminowych ozonu O₃ dla kryterium ochrony zdrowia oraz ochrony roślin. Gmina nie należy natomiast do 25

gmin, na terenie których przekroczone zostały normy stężenia pyłu PM₁₀, na terenie gminy Dobrcz nie stwierdzono ponadnormatywnej zawartości tej frakcji pyłu w powietrzu. Według mapy geozagrożeń opracowanej przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie Gminy występują dwa zakłady hodowlane, które emitują gazy i pyły do atmosfery bez urządzeń oczyszczających oraz jeden zakład obróbki metali posiadający urządzenie oczyszczające. Jednakże głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy jest niska emisja, występująca głównie w sezonie grzewczym, związana z faktem wykorzystywania do ogrzewania energii za spalania węgla i drewna w przydomowych piecach (PGN dla Gminy Dobrcz).

5.2 Zagrożenia hałasem

Odczuwanie hałasu jest subiektywne i zależy w głównej mierze od cech indywidualnych każdego człowieka. Istotny wpływ ma częstotliwość, natężenie, charakter zmian w czasie oraz długotrwałość działania. Niekorzystny wpływ hałasu na organizm człowieka może objawiać się zmęczeniem, trudnościami w skupieniu uwagi, podwyższonym ciśnieniem krwi, bólem głowy, czasowym lub trwałym uszkodzeniem słuchu czy zakłóceniem snu.

5.2.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 113 ust. 2 *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* [1] ustalono dopuszczalne poziomy hałasu w środowisko wskazane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [13]. Aktualnie obowiązujące poziomy hałasu w środowisku przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w zależności od rodzaju terenu objętego ochroną akustyczną na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [13]

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy poziom dźwięku w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{DN} przedział czasu odniesienia równy wszyst- kim dobom w roku	L _N przedział czasu odniesienia równy wszyst- kim porom nocy	L _{DN} przedział czasu odniesienia równy wszyst- kim dobom w roku	L _N przedział czasu odniesienia równy wszyst- kim porom nocy
	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- rodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielo- rodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powy- żej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

- ¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- ²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.
- ³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Hałas kolejowy

Sieć kolejowa na terenie województwa kujawsko - pomorskiego jest dobrze rozbudowana. Długość eksploatowanych linii kolejowych wynosi 1200 km, tj. 6,2 % ogółu w kraju (stan na grudzień 2017 r. - GUS). Na terenie Gminy znajdują się dwie linie kolejowe o numerze 131 oraz 201.

Linia nr 131 relacji Chorzów Batory – Tczew. Jest to linia wykorzystywana do transportu oraz komunikacji pasażerskiej. Cechuje się dużym natężeniem ruchu, zarówno pasażerskiego jak i towarowego. Linia ta zatrzymuje się na przystanku Kotomierz, który znajduje się na terenie gminy.

Linia nr 201 jest to linia relacji Nowa Wieś Wielka – Gdynia Port. Znajdują się na niej dwa przystanki Stronno i Wudzyn które realizują ruch pasażerski. Linia cechuje się dużym natężeniem ruchu pasażerskiego oraz mało intensywnym ruchem towarowym.

Hałas komunikacyjny

Na wzrost zagrożenia hałasem ma wpływ słaby rozwój infrastruktury drogowej, niska jakość nawierzchni dróg, czy niewystarczająca ilość obwodnic.

Gmina Dobrcz ma dobrze rozwiniętą sieć drogową. Przez teren Gminy przebiegają dwie drogi krajowe (nr 5 i 56) oraz dwie drogi wojewódzkie (nr 256 i 244) jak również drogi powiatowe. Droga krajowa nr 5 jest główną drogą w relacjach z Bydgoszczy, Poznania oraz Wrocławia. Na terenie gminy droga ma długość ok. 7,7 km i biegnie przez miejscowości Trzeciewiec, Kusowo oraz Borówno. Droga krajowa nr 56 łączy drogę krajową nr 5 w miejscowości Trzeciewiec w gminie Dobrcz z drogą krajową nr 25 w miejscowości Koronowo. Droga wojewódzka nr 256 łącząca Trzeciewiec – Włóki – Bydgoszcz. Droga pełni rolę północno-wschodniej obwodnicy miasta Bydgoszcz. Na terenie gminy droga ma długość ok. 10,2 km. Droga wojewódzka nr 244 łącząca Kamieniec – Wojnowo – Gogolinek – Bożenkowo – Strzelce Dolne. Na terenie gminy Dobrcz odcinek tej drogi ma długość ok. 3,9 km. Na nadmierny hałas narażeni są mieszkańcy domów położonych w pobliżu w/w tras. Na terenie Gminy Dobrcz nie było prowadzonych dotychczas pomiarów hałasu.

Ogólne wnioski z badań monitoringowych hałasu przeprowadzonych w ostatnich latach przez WIOŚ w Bydgoszczy w 2016 r. na terenie województwa kujawsko – pomorskiego wykazały, że hałas komunikacyjny jest jednym z zagrożeń i głównych uciążliwości dla ludności. Należy jednak pamiętać, iż specyfika Gminy Dobrcz wskazuje na mniejsze ryzyko zagrożenia hałasem niż ma to miejsce w wybranych do przeprowadzania badań punktach, położonych w miastach.

5.3 Pola elektromagnetyczne

5.3.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 123 *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [1] oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zgodnie z art. 122a ust. 1 i 2 pomiary poziomów elektromagnetycznych w środowisku wykonuje prowadzący instalację lub użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, a następnie przekazuje wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska i państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu.

Zgodnie z art. 122 *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* [1] ustalono dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku wskazane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów [14].

W ramach monitoringu Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku, na podstawie których między innymi prowadzi rejestr zawierają-

cy informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Na terenie Gminy Dobrcz w 2017 roku nie wyznaczono punktu pomiarowego pól elektromagnetycznych. Najbliższe punkty pomiarowe znajdują się w miejscowości Osielsko oraz Pruszcz. W żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu promieniowania elektromagnetycznego. Przez teren gminy bieżą linie elektroenergetyczne wysokich i najwyższych napięć – 110 kV i 220kV. Linia 200kV ma charakter wyłącznie tranzytowy, natomiast w sieci 100kV na terenie gminy zlokalizowano główny punkt zasilania. Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia Dn200 Mniszek – Bydgoszcz.

Jednym ze źródeł promieniowania elektromagnetycznego w gminie Dobrcz mogą być maszty telefonii komórkowych. Na opisywanym terenie zarejestrowane są 2 maszty.

Tabela 3. Wyniki pomiarów PEM (2017)

Lokalizacja stacji	Typ terenu	Wyniki pomiarów za rok 2017 [V/m]	Dopuszczalny poziom PEM [V/m]
Osielsko	teren wiejski	0,24	7
Pruszcz	teren wiejski	< 0,2	7

Źródło: Pomiar natężenia pola elektrycznego i pola magnetycznego wykonane przez WIOŚ Bydgoszcz na terenie województwa kujawsko – pomorskiego w latach 2016-2018

5.4 Gospodarowanie wodami

5.4.1 Ocena stanu

Zgodnie z Ustawą Prawo Wodne [9] dla potrzeb gospodarowania wodami wody dzieli się na:

- 1) Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), z wyodrębnieniem jednolitych części:
 - a) Wód przejściowych lub przybrzeżnych,
 - b) Wód sztucznych lub silnie zmienionych,
- 2) Jednolite części wód podziemnych (JCWPd),
- 3) Wody podziemne w obszarach bilansowych.

Jednolite części wód podziemnych

Obszar Gminy Dobrcz położony jest w granicach JCWPd nr 29 (PLGW200029) oraz JCWPd nr 36 (PLGW200036) - zgodnie z nowym podziałem na 172 JCWPd. Ogólna charakterystyka JCWPd znajdujących się na obszarze Gminy znajduje się w tabeli nr 9.

Tabela 4. Ogólna charakterystyka JCWPd na obszarze Gminy Dobrcz

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	Europejski kod JCWPd	PLGW200029
	Nazwa JCWPd	29
Lokalizacja	Region wodny	Wisły
	Nazwa dorzecza	Dolnej Wisły
	RZGW	Gdańsk
Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna	Stratygrafia pięter wodonośnych	• Qg - wody porowe w utworach piaszczysto – żwirowych • Qm - wody porowe w utworach piaszczystych oraz piaszczysto – żwirowych • Qd - wody porowe w utworach piaszczysto – żwirowych i piaskach pylastych

		Pg-K - wody porowo - szczelinowe w utworach marglisto - wapiennych, piaszczystych oraz piaszczysto - marglistych
	Litologia	piaski, wapienie
	Rodzaj utworów budujących warstwę wodonośną	porowe, szczelinowe
	Średnia miąższość utworów wodonośnych	>40, lokalnie 10-20
	Liczba pięter wodonośnych	2
	Charakterystyka nadkładu warstwy wodonośnej	W równowadze utwory przepuszczalne i słaboprzepuszczalne
Antropopresja	Leje depresji (lej regionalny lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.	Lokalne leje depresji związane z poborem wód podziemnych
	Ingresja lub ascenzja wód słonych do wód podziemnych	Brak
	Sztuczne odnawianie zasobów	Brak
Pobór wód [tys. m ³ rok] - pobór rejestrowany - 2011 r	dla zaopatrzenia ludności w wodę, przemysłu i inne	9 592,79
	z odwodnienia kopalnianego	-
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [m ³ /d]		85425

Legenda: Q - czwartorzęd; Qg - Poziom wód gruntowych wysoczyzny; Qm - Poziom międzymorenowy; Qd - Poziom doliny kreda górna; Pg-K - Piętro paleogeńsko-kredowe

Źródło: Karta Informacyjna JCWPd nr 29

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	Europejski kod JCWPd	PLGW200036
	Nazwa JCWPd	36
Lokalizacja	Region wodny	Dolnej Wisły
	Nazwa dorzecza	Wisły
	RZGW	Gdańsk
Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna	Stratygrafia pięter wodonośnych	- Q Poziom gruntowy i międzyglinowy górny - wody porowe w piaskach drobnoziarnistych - Q Poziom międzyglinowy środkowy - wody porowe w utworach piaszczysto - żwirowych - Q Poziom międzyglinowy dolny - wody porowe w utworach piaszczysto - żwirowych - Piętro neogeńsko-paleogeńskie - wody porowe w piaskach pylastych i drobnoziarnistych - Piętro kredowe - wody porowo - szczelinowe w marglach, piaskach i wapieniach
	Litologia	piaski, wapienie
	Rodzaj utworów budujących warstwę wodonośną	porowe, szczelinowe
	Średnia miąższość utworów wodonośnych	>40, lokalnie 10-20

	Liczba pięter wodonośnych	1-3
	Charakterystyka nadkładu warstwy wodonośnej	W równowadze utwory przepuszczalne i słabo przepuszczalne
Antropopresja	Leje depresji (lej regionalny lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.	Nie występują
	Ingresja lub ascenzja wód słonych do wód podziemnych	Brak
	Sztuczne odnawianie zasobów	Brak
Pobór wód [tys. m ³ rok] - pobór rejestrowany - 2011 r	dla zaopatrzenia ludności w wodę, przemysłu i inne	8 506,83
	z odwodnienia kopalnianego	-
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [m ³ /d]		369981

Legenda: Q – czwartorzęd

Źródło: Karta Informacyjna JCWPd nr 36.

Na terenie JCWPd nr 29 zasilanie dolinnego poziomu wodonośnego następuje głównie poprzez infiltrację bezpośrednią, dopływ lateralny z obszaru wysoczyzn oraz przesączanie wód z głębszych poziomów, dla których Wisła stanowi bazę drenażu. Wodonośne poziomy międzymorenowe oraz paleogenu i kredy zasilane są przez położone poza granicami jednostki obszary wysoczyzn. W strefach oddalonych od krawędzi wysoczyzny dominuje przesączanie się wód wgłąb systemu wodonośnego, zaś na obszarach krawędziowych silny drenaż wywołany przez dolinę Wisły. Wody systemów drenują ku Wiśle, Żuławom Wiślanych i strefie brzegowej morza.

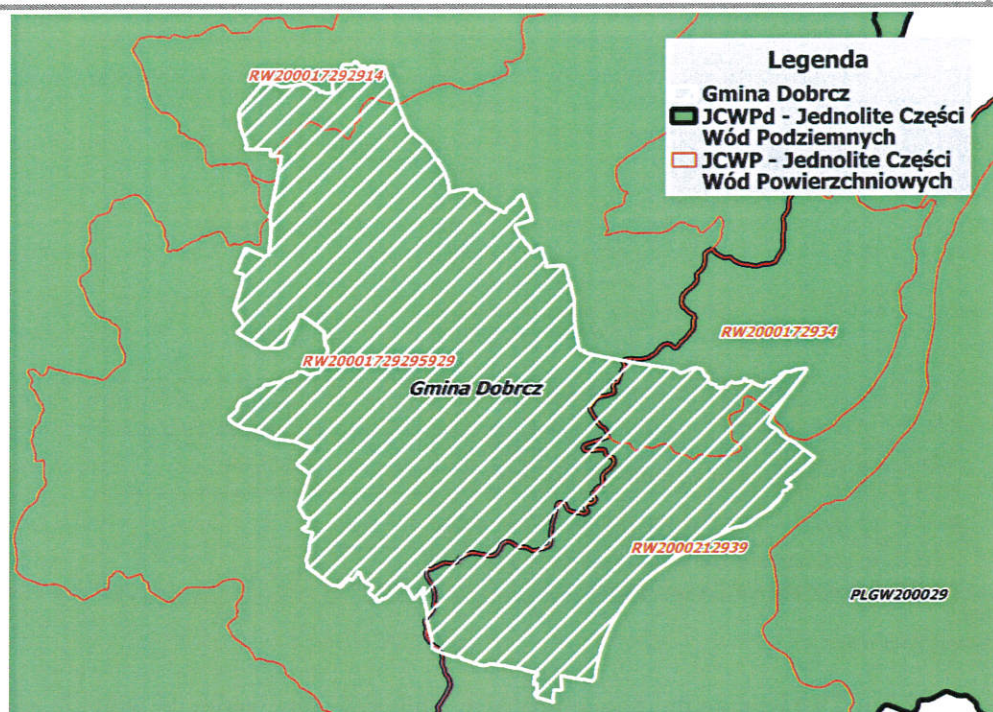
Na terenie JCWPd nr 36, w strukturach hydrogeologicznych czwartorzędu (poziom gruntowy i międzyglinowy górny) pojawiają się układy lokalne krążenia. Najwyższe piętro wodonośne zasila ponadto poziom międzyglinowy środkowy, który to odpływa do poziomu międzyglinowego dolnego, w którego strukturach układ krążenia wód wiąże się z głównymi dolinami cieków dopływowej Brdy i rzeki Brdy (o silnie drenującym charakterze). Drenaż poziomu czwartorzędowego odbywa się do rzek i jezior w rejonach głęboko wciętych dolin oraz do doliny Brdy, Wisły i Noteci. Poziom neogeński zasilany jest przez przesączanie wód piętra czwartorzędowego oraz dopływ zewnętrzny z poza zlewni. Poziom kredowy zasilają wody przesączające się z poziomu neogeńskiego i dopływające z poza zlewni. Poziomy neogeński i kredowy drenowane są głównie przez Noteć i Wisłę. Drenujący charakter Brdy w rejonie Bydgoszczy zniwelowany został przez wytworzenie leja depresji związanego z dużym poborem wody przez miasto.

Na podstawie informacji zawartych w kartach informacyjnych o JCWPd wiemy, że stan ilościowy oraz chemiczny zarówno JCWPd nr 29 jak i JCWPd nr 36 ocenia się jako dobre, czyli JCWPd są niezagrożone nieosiągnięciem wyznaczonych celów środowiskowych dla wód podziemnych.

Tabela 5. Ocena stanu JCWPd na obszarze gminy Dobrzcz

p.	Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)		Ocena stanu		Ocena nieosiągnięcia celów środowiskowych	Wyznaczony cel środowiskowy oraz termin osiągnięcia
	Europejski kod JCWPd	Nazwa JCWPd	ilościowa	chemiczna		
1.	PLGW600029	29	dobry	dobry	niezagrożona	-
2.	PLGW200036	36	dobry	dobry	niezagrożona	-

Źródło: Państwowy instytut geologiczny, karty informacyjne JCWPd 29 i 36.

Rysunek 1. Zasięg występowania JCWPd i JCWP względem gminy Dobrcz, (mapa)

Źródło: opracowanie własne

Na terenie Gminy Dobrcz znajduje się 6 sieci wodociągowych: Dobrcz, Kotomierz, Strzelce Górne, dwie w miejscowości Trzeciewiec oraz Wudzyn. Występują ponadto studnie obsługujące szkoły, ogródki działkowe, zakłady rolne i hodowlane oraz posesje prywatne i osiedla (Centralna Baza Danych Hydrogeologicznych). Na terenie Gminy brak ustanowionych stref ochronnych ujęć wód, poza strefami bezpośrednimi ujęć (Główny Urząd Geodezji i Kartografii). Na terenie Gminy znajduje się jeden punkt monitoringu wód podziemnych w pobliżu Kotomierza oraz dwa otwory badawcze w Borównie i Trzęsaczu, pobierające wodę z głębokości odpowiednio: 55 m, 124,5 m oraz 30 m. Wody na terenie Gminy należą do wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Obszar Szczególnie Narażony nr 7), dlatego też na terenie gminy umieszczono dwa piezometry w pobliżu Kotomierza monitorujące I poziom wodonośny. Według danych z 2008 r. normy azotanów w I poziomie wodonośnym przekroczone były prawie trzykrotnie. Według danych Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z 2019 r. jakość wody wodociągowej w gminie odpowiada przydatności do spożycia we wszystkich sieciach (sieci w miejscowości Trzeciewiec 1 wyłączonej w 2016 roku nie badano).

Woda na obszarze JCWPd 36 przeważnie pobierana jest z głębokości od 32 do 60 m, co oznacza, że należy do czwartorzędowej warstwy wodonośnej poziomu międzyglinowego środkowego i dolnego oraz lokalnie do piętra trzeciorzędowego. Na obszarze JCWPd 29 woda pobierana jest zwykle z głębokości około 50 m i należy do piętra paleogeńsko-kredowego. Według danych GUS z 2018 roku pobór wody na terenie Gminy wyniósł 488,3 dam³ w ciągu roku, zaś zasoby dyspozycyjne Zlewni dolnej Brdy obszaru bilansowego o numerze G-6, do którego należy Gmina, według danych Departamentu Geologii i Koncesji Geologicznych Ministerstwa Środowiska z 2001 roku wynoszą 4 4387,6 dam³ na rok. Ewentualne niedobory wody na terenie gminy mogą być spowodowane tym, że poziomy wodonośne JCWPd 36, z których korzysta większość gminy zasilane są głównie przez przesiąkanie wód z wyższych pięter wodonośnych, co jest uzależnione od opadów oraz przez silny drenaż Brdy i Wisły.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Południowo - zachodni obszar gminy Dobrcz znajduje się na terenie udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 140 – Subzbiornik Bydgoszcz. Wodonościami poziomu dolnokre-

dowego są piaski drobnoziarniste i średnioziarniste, rzadziej pylaste oraz piaskowce walańzynu i barremu (kreda dolna). W obrębie zbiornika nie wyznaczono obszarów ochronnych zbiornika oraz nie przedstawiono zakazów i nakazów w użytkowaniu obszaru. Eksploatację ujęć należy prowadzić zgodnie z ustaleniami dokumentacji z 1999 r. (decyzja Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 15.06.2000 r. nr OS 7441/12/95/00), co pozwoli uniknąć zanieczyszczenia geogenicznego wód poziomu dolnokredowego.

Tabela 6. Ogólna charakterystyka GZWP Subzbiornik Bydgoszcz

Nazwa GZWP	Subzbiornik Bydgoszcz
Nr GZWP	140
Wiek utworów	kreda dolna
Typ ośrodka	Porowy
Typ zbiornika	udokumentowany
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [tys. m ³ /dobę]	63 672
Wodoprzewodność [m ² /d]	36–1824
Głębokość występowania utworów wodonośnych kredy dolnej	100 – 300m

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Informator PSH Głównie Zbiorniki wód podziemnych w Polsce, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2017.

Jednolite części wód powierzchniowych

Północną granicę Gminy stanowi Struga Graniczna, przez środkową część Gminy płynie Kotomierzanka (określana również jako Kotomierzycza) i jej dopływy: Kanał Pyszczyński oraz Żołędowska Struga. Południowo-wschodnią granicę Gminy stanowi rzeka Wisła, zaś jej północno-wschodnią częścią płynie Struga Niewieścińska będąca dopływem Wisły. Gmina w całości leży w dorzeczu Wisły, ale poszczególne jej części charakteryzują odmienne warunki odwadniania:

- do Wisły - za pomocą niewielkich cieków płynących w kierunku wschodnim (Struga Niewieścińska),
- do Brdy - za pomocą zlewni cząstkowej Kotomierzanki
- do Brdy - za pomocą cieku Struga Graniczna,
- do Jezior Borówno, Kusowo i Dobrcz - centralna część gminy ma charakter bezodpływowy.

W środkowej części gminy znajdują się trzy jeziora: Borówno, Kusowo i Dobrcz. Mają one najprawdopodobniej genezę wytopiskową. Świadczy o tym ich kształt, powierzchnia i stosunkowo niewielka głębokość. Wymienione jeziora są największymi na terenie gminy. Ich parametry przedstawiają się następująco (wg Choiński, Katalog jezior Polski):

- Borówno - pow. 45 ha, objętość - 3306 tys. m³, średnia głębokość - 7,5 m, maksymalna głębokość - 14,1 m, III klasa czystości wód (2006)
- Kusowo - pow. 48,5 ha, objętość - 1497 tys. m³, średnia głębokość - 3,4 m, maksymalna głębokość - 9,2m, III klasa czystości wód (2006)
- Dobrcz - pow. 32,5 ha, objętość - 1323 tys. m³, średnia głębokość - 4,4 m, maksymalna głębokość - 6,3m, wody pozaklasowe (2006)

Ukształtowanie terenu Gminy jest wynikiem działalności lądolodu skandynawskiego ostatniego zlodowacenia. Gliny zwałowe deponowane były w czasie jego maksymalnego nasunięcia, zaś rozległe pola sandrowe powstały nieco później gdy czoło lądolodu znajdowało się na północnym-zachodzie. Wówczas też powstała pradolina Toruńsko-Eberswaldzka zajęta aktualnie przez rzekę Noteć i częściowo Brdę oraz Wisłę. Obecność jezior oraz bagien w zagłębieniach bezodpływowych na terenie gminy związana jest z obecnością w podłożu glin zwałowych, zaś kierunek spływu wód powierzchniowych z miejscami depozycji osadów sandrowych, czyli kierunkiem odpływu wód z topniejącego lądolodu.

Obszar gminy Dobrcz położony jest w granicach JCWP Struga Graniczna, z punktem kontrolnym o lokalizacji Krupiszewo 3,5 km, Kotomierzycza z punktem kontrolnym o lokalizacji Karczemka 12,5 km, Struga Niewieścińska z punktem kontrolnym o lokalizacji ujście do Wisły, Topólno 2,1 km oraz Wisła od dopł. z Sierzchowa do Wdy z punktem kontrolnym o lokalizacji poniżej Torunia, Górsk. 746,0 km. W wyniku przeprowadzonych badań Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy ocenił stan wymienionych JCWP jako zły. Potencjał ekologiczny JCWP Struga Graniczna, Kotomierzycza, Struga Niewieścińska, Wisła od dopł. z Sierzchowa do Wdy został oceniony jako umiarkowany

Tabela 7. Charakterystyka JCWP na obszarze gminy Dobrcz

Jednolita część wód powierzchniowych rzecznych (JCWP)		Lokalizacja		
Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Region wodny	Nazwa dorzecza	RZGW
PLRW200017292914	Struga Graniczna	Dolna Wisła	Wisła	Gdańsk
PLRW20001729295929	Kotomierzycza	Dolna Wisła	Wisła	Gdańsk
PLRW2000172934	Struga Niewieścińska	Dolna Wisła	Wisła	Gdańsk
PLRW2000212939	Wisła od dopł. z Sierzchowa do Wdy	Dolna Wisła	Wisła	Gdańsk

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Tabela 8. Aktualna ocena stanu JCWP na obszarze gminy Dobrcz

Lp.	Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Ocena stanu na podstawie oceny WIOŚ						Wyznaczony cel środowiskowy/termin osiągnięcia dobrego stanu
	Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP	
1	PLRW200017292914	Struga Graniczna (ocena 2018)	dobra	dobra	Poniżej potencjału dobrego	umiarkowany	Poniżej stanu dobrego	zły	Zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk. Ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych i sztucznych, płynących i stojących) wraz z pasem otaczającej roślinności. /2021
2	PLRW20001729295929	Kotomierzycza (ocena 2015)	umiarkowana	dobra	Poniżej potencjału dobrego	umiarkowany	dobry	zły	Zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk. Ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych i sztucznych, płynących i stojących) wraz z pasem otaczającej roślinności. /2027
3	PLRW2000172934	Struga Niewieścińska (ocena 2017)	umiarkowana	brak danych	Poniżej potencjału dobrego	umiarkowany	dobry	zły	Zachowanie mozaikowości krajobrazu lewobrzeżnej części Doliny Dolnej Wisły. Ochrona walorów przyrodniczych i historycznych jako gwarancja prawidłowego funkcjonowania korytarza ekologicznego, o randze europejskiej. /2021

4	PLRW20002 12939 (ocena 2016)	Wisła od dopł. z Sierz- chowa do Wdy (ocena 2016)	umiarkowana	dobra	Poniżej potencjału dobrego	umiarkowany	poniżej stanu do- brego	zły	Ochrona krajobrazu nadwiślańskiego, ochrona rzeki Wisły, Tążyny i Mieni wraz z pasem roślinności okalającej głównie lasów liściastych [wymaga zachow. naturalnych procesów rzecznych i natur. elementów reżimu hydrolog.] /2021
---	------------------------------------	---	-------------	-------	-------------------------------	-------------	----------------------------	-----	---

Źródło: WIOŚ Bydgoszcz, klasyfikacja i ocena wód płynących województwa kujawsko-pomorskiego.

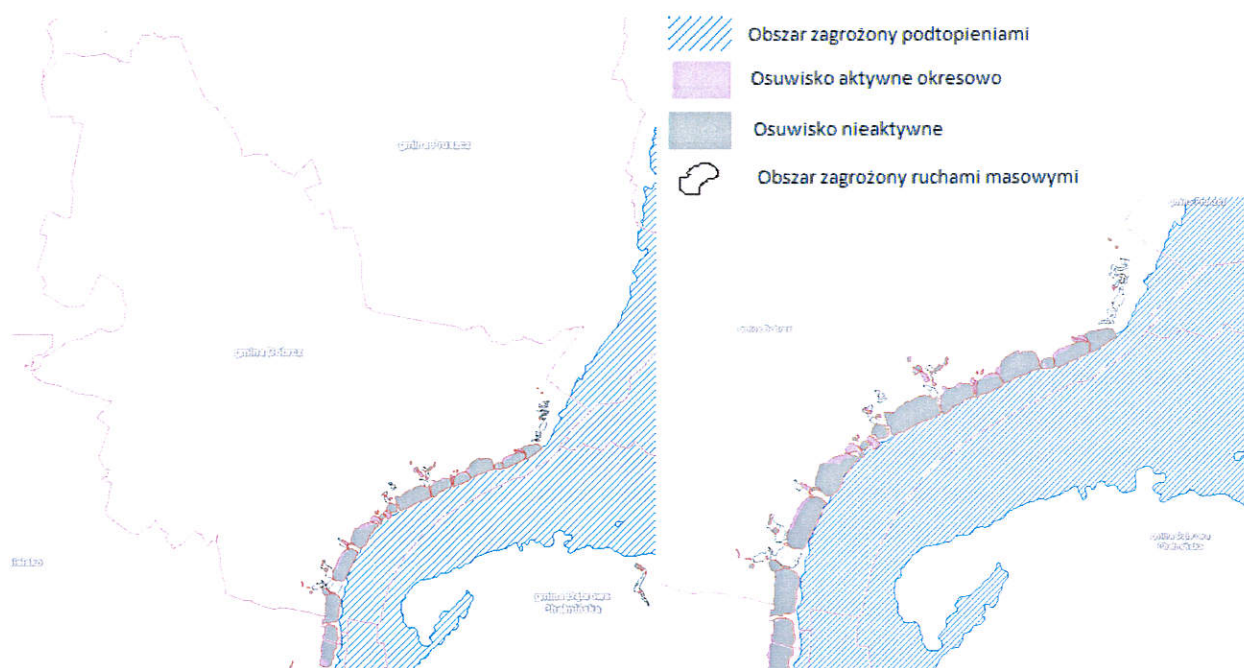
Zgodnie z informacjami zawartymi w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły wszystkie powyższe JCWP są zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego dla wód powierzchniowych zgodnie z zapisami art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Zagrożenie powodziowe

Większość terenu Gminy Dobrcz nie leży na obszarach zagrożenia powodziowego ujętych na Mapach Zagrożenia Powodziowego oraz Mapach Ryzyka Powodziowego. Jedynie południowa część związana z rzeką Wisłą jest ujęta na wyżej wymienionych Mapach Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Na Mapie Ryzyka Powodziowego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi określone jest jako niskie (raz na 500 lat), zaś na Mapie Zagrożenia powodziowego jako średnie (raz na 100 lat).

Zagrożenie osuwiskami

Tereny Gminy zagrożone osuwaniem się ziemi i innymi ruchami masowymi związane są z doliną Wisły. Większość udokumentowanych osuwisk jest nieaktywna. Jako aktywne okresowo określone jest jedno większe osuwisko i kilka bardzo małych oraz części osuwisk nieaktywnych. Osuwiska aktywne nie występują.

Rysunek 2. Tereny Gminy Dobrcz zagrożone osuwiskami i podtopieniami.

Źródło: Główny Urząd Geodezji i Kartografii: Geoportal Infrastruktury Informacji Przestrzennej

5.5 Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1 Ocena stanu

Sieć wodociągowa

Z analizy stanu istniejącego wynika, że gmina Dobrcz prawie w pełni jest wyposażona w sieć wodociągową (90%). Sieć wodociągowa posiada 6 stacji uzdatniania wody (SUW) zlokalizowane w: Kotomierz, Wudzyn, Dobrcz, Strzelce Górne, Trzeciewiec 1 i Trzeciewiec 2.

Tabela 9. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Dobrcz w latach 2015- 2018

Lp.	Parametr	2015	2016	2017	2018
1.	Długość sieci wodociągowej bez przyłączy [km]	246,83	251,6	254,06	254,73
2.	Ilość przyłączy [szt.]	2679	2774	2869	2975
4.	Eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe [dam ³]	399,7	376,0	311,7	410,2

Źródło: Dane z Gminy

Sieć kanalizacyjna

Sieć kanalizacyjna Gminy Dobrcz obsługuje 27% ludności Gminy. Część gospodarstw odprowadza ścieki do indywidualnych zbiorników bezodpływowych. Ogólna liczba zbiorników bezodpływowych na terenie gminy wynosi 2506. Na terenie gminy znajdują się również 302 przyzakładowe/przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Tabela 10. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Dobrcz w latach 2015-2018.

Rok	2015	2016	2017	2018
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	39,33	39,53	40,23	41,98
Ilość przyłączy[szt.]	688	718	759	796
Liczba mieszkańców korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	2768	2773	2937	3069
Ilość ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną [dam ³]	-	106 600	91400	95300

Źródło: Dane z Gminy

5.6 Zasoby geologiczne

5.6.1 Ocena stanu

Przez większość ery paleozoicznej i mezozoicznej teren gminy znajdował się na obszarze morskim, którego geneza w zależności od okresu była inna. Dochodziło wówczas do akumulacji materii organicznej, która to następnie utworzyła złoża węglowodorów. Jednakże największy wpływ na współczesne ukształtowanie terenu Gminy i obecne złoża kopalin ma historia najnowsza obejmująca ostatnie 2 mln lat. Gmina znajdowała się wówczas na obszarze działalności lądolodu skandynawskiego, który to pozostawił osady detrytyczne o znacznej miąższości.

Gmina w większości leży w strefie wysoczyzny morenowej o rzeźbie równinnej lub lekko falistej. Utwory powierzchniowe wysoczyzny obejmują głównie gliny zwałowe zlodowacenia północnopolskiego, odsłonięte lub pokryte piaskami i żwirami wodnolodowcowymi oraz namułami, utworami detrytycznymi najdrobniejszych frakcji oraz kredą jeziorną obniżeń bezodpływowych. W części zachodniej i południowo-zachodniej Gminy znajduje się rozległy sandr Brdy. Obszar sandru, będącego obszarem akumulacji osadów fluwioglacjalnych zlodowacenia północnopolskiego, pokryty jest głównie piaskami i żwirami, ale duże powierzchnie zajmują także piaski i żwiry rzeczne oraz osady jeziorne. Wschodnia część gminy to strefa pomiędzy wysoczyzną a doliną Wisły. Strefa zbocza wysoczyzny pocięta jest niejednokrotnie głą-

bokimi dolinkami erozyjnymi, u których podnóży dochodzi do akumulacji piasków i glin deluwialnych. W dolinie Wisły obserwuje się głównie utwory akumulacji rzecznej. Teren Gminy Dobrcz wykazuje charakterystyczny krajobraz polodowcowy związany z ostatnim zlodowaceniem oraz działalnością erozyjną i akumulacyjną rzeki Wisły.

Na podstawie dokumentacji Państwowego Instytutu Geologicznego stwierdzono na terenie gminy obecność złóż:

- Kozielec- złoża kruszyw naturalnych (piasek), eksploatowane okresowo o zasobach wynoszących 465 tys. ton. Wyznaczony teren i obszar górniczy.
- Suponin-Cieleszyn I- złoża kruszyw naturalnych (piasek), rozpoznane o zasobach wynoszących 2 257 tys. ton. Brak koncesji i wydobywania. W bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się niekoncesjonowane miejsce wydobywania piasku na małą skalę.
- Sienno- złoża torfu, eksploatowane okresowo o zasobach wynoszących 20,08 tys. m³. Wyznaczony teren i obszar górniczy.
- Wudzyn 1- wody zmineralizowane wieku dewońskiego, nie eksploatowane.

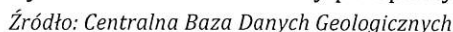
Południowo wschodnia część gminy znajduje się ponadto na obszarze:

- Obszar przetargowy dla węglowodorów Chełmno- konwencjonalne złoża gazu ziemnego i ropy naftowej, najbardziej perspektywiczne są utwory dewonu, głębokość 3700-5000 m. Złoża w fazie rozpoznania.

Na teren Gminy Dobrcz stwierdzono występowanie perspektywicznych złóż piasku oraz torfu. Większość złóż torfu nie może być jednakże eksploatowana z powodu ich położenia na terenach rolniczych. Odkryte złoża gliny określono jako negatywnie rozpoznane, gdyż jest nieopłacalne ze względu na zbyt małą miąższość pokładu i punktowe występowanie kopaliny. W wierceniu Wudzyn 1 położonym na terenie Gminy nie wykryto śladów węglowodorów, ale zostały one stwierdzone w wierceniach zlokalizowanych na południe od granic gminy. Wiercenia te wyznaczają obszar przetargowy, w którym złoża będą poszukiwane.

Wydobycie złóż związane może być z zanieczyszczeniem lub nawet dewastacją środowiska. Największe zagrożenie stanowią kopalnie odkrywkowe, które zajmują niejednokrotnie znaczne obszary. Na terenie gminy metodą odkrywkową wydobywane są piasek i torf, jednakże eksploatacja tych kopalni odbywa się na niewielką skalę. Ewentualne dzikie wydobywanie kopalni zwykle odbywa się również na małą skalę i nie stanowi dużego zagrożenia dla środowiska. Szkody związane z obecnością na terenie Gminy kopalni piasku i torfu są lokalne i ograniczone obszarowo.

Wydobycie konwencjonalnych złóż ropy naftowej i gazu ziemnego odbywa się metodą wiertniczą. Zagrożenie dla środowiska stanowi wyciek węglowodorów, wód złożowych lub płuczki wiertniczej oraz emisja do atmosfery substancji związanych z przetwarzaniem i transportem kopalni, a także zajęcie terenu pod budowę niezbędnej infrastruktury. Skutki środowiskowe eksploatacji kopalni ropy i gazu są różne w zależności od obszaru i charakterystycznych dla niego warunków. Ewentualne szkody dla środowiska Gminy związane z rozpoczęciem eksploatacji będą musiały być rozważone indywidualnie gdy będzie stwierdzone występowanie złóż i będą istniały plany wydobywania.

Na terenie Gminy Dobrcz spośród obiektów stanowiących potencjalne ognisko zanieczyszczeń dla środowiska można wymienić stacje benzynowe, które są zlokalizowane w trzech punktach oraz PSZOK w Magdalence. Obiekty produkcyjne na terenie Gminy obejmujące głównie gospodarstwa rolne i hodowlane, a także tartaki, skup zbóż oraz złomowisko nie stanowią zagrożenia dla środowiska. Nieużytki na terenie Gminy obejmują w większości obszary podmokłe i bagienne, które jako miejsca ważne dla równowagi przyrodniczej powinny być pozostawione w niezmienionym stanie.

5.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.7.1 Ocena stanu

Dnia 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw [11], która zmieniła system gospodarowania odpadami komunalnymi. Zmiany zostały również zawarte w przepisach nowej Ustawy o odpadach [10].

Do obowiązków gminy należy między innymi prowadzenie sprawozdawczości, polegającej na sporządzaniu rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, na podstawie których przygotowywane jest jedno zbiorcze sprawozdanie dotyczące wszystkich gmin, które Marszałek Województwa przekazuje do Ministra Środowiska. Ponadto gminy zostały zobowiązane do wyłonienia w drodze przetargu przedsiębiorstwa odbierającego odpady oraz dokonywania rozliczeń finansowych za ich odbiór.

Według najnowszego podziału województwa kujawsko-pomorskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi Gmina Dobrcz położona jest w regionie 4 (Zachodni). W skład obszaru regionu 4 wchodzi 34 gminy z sześciu powiatów województwa kujawsko-pomorskiego. Mieszkańcy gminy Dobrcz zobligowani są do selektywnej zbiórki odpadów w systemie pojemnikowym. Drugi filar selektywnej zbiórki odpadów stanowi Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Przeprowadzana jest również objazdowa zbiórka odpadów wielkogabarytowych.

Na terenie regionu istnieje 5 regionalnych instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów (MBP), 6 kompostowni oraz 4 składowiska. Obszar regionu obsługuje również jeden Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych. ZTPOK znajduje się w Bydgoszczy na ulicy Ernsta Petera 22, jest zarządzany przez Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o. Instalacjami zastępczymi dla wymienionych są instalacje regionalne przeznaczone do przetwarzania tego samego rodzaju odpadów.

Tabela 61. Istniejące regionalne instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w RGOK 4

LP	Gmina	Nazwa i adres instalacji	Podmiot odpowiedzialny za eksploatację instalacji	Przepustowość części mechanicznej [Mg/rok]	Przepustowość części biologicznej [Mg/rok]
Regionalne					
1	Bydgoszcz	Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych ul. Wojska Polskiego 65 85-825 Bydgoszcz	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych CORIMP Sp. z o.o.	60 000	16 000
2	Bydgoszcz	Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych ul. Inwalidów 45 85-749 Bydgoszcz	REMONDIS Bydgoszcz Sp. z o.o.	140 000	48 000
3	Bydgoszcz	Zakład Gospodarki Odpadami ul. Prądocińska 28 85-893 Bydgoszcz	Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o.	120 000	0
4	Toruń	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych ul. Kociewska 37/53 87-100 Toruń	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o.	85 500	28 000
5	Żnin	NOVAGO ŻNIN Sp. z o.o. Wawrzynki 35 88-400 Żnin	NOVAGO Sp. z o.o.	100 000	36 000

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028

Tabela 12. Istniejące regionalne kompostownie odpadów zielonych i innych odpadów ulegających biodegradacji zbieranych selektywnie w RGOK 4

LP	Gmina	Nazwa i adres instalacji	Podmiot eksploatujący instalacje	Zdolność przerobowa roczna [Mg/rok]
Regionalne				
1	Bydgoszcz	Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych ul. Wojska Polskiego 65 85-825 Bydgoszcz	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych CORIMP Sp. z o.o.	3 000
2	Bydgoszcz	Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych ul. Inwalidów 45 85-749 Bydgoszcz	REMONDIS Bydgoszcz Sp. z o.o.	3 000
3	Bydgoszcz	Zakład Gospodarki Odpadami ul. Prądocińska 28 85-893 Bydgoszcz	Miejski Komplex Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o.	4 000
4	Pakość	Składowisko Odpadów Giebnia 88-170 Pakość	Przedsiębiorstwo Usług Gminnych Sp. z o.o.	5 000
5	Toruń	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych ul. Kociewska 37/53 87-100 Toruń	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o.	8 000
6	Żnin	NOVAGO ŻNIN Sp. z o.o. Wawrzynki 35 88-400 Żnin	NOVAGO Sp. z o.o.	2 000

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa kujawsko - pomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028

Tabela 13. Istniejące regionalne składowiska odpadów komunalnych i składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w RGOK 4

LP	Gmina	Nazwa i adres składowiska	Podmiot eksploatujący instalacje	Pojemność pozostała [m³]
Regionalne				
1	Bydgoszcz	Zakład Gospodarki Odpadami ul. Prądocińska 28 85-893 Bydgoszcz	Miejski Komplex Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o.	672 000
2	Pakość	Składowisko Odpadów Giebnia 88-170 Pakość	Przedsiębiorstwo Usług Gminnych Sp. z o.o.	212 900
3	Toruń	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych ul. Kociewska 37/53 87-100 Toruń	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o.	605 500
4	Żnin	NOVAGO ŻNIN Sp. z o.o. Wawrzynki 35 88-400 Żnin	NOVAGO Sp. z o.o.	201 900

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028

Wywozem odpadów komunalnych na terenie gminy Dobrcz zajmuje się firma P.U.K. CORIMP Sp. z o.o. (harmonogram wywozu nieczystości stałych z gminy Dobrcz w okresie od 01.01.2019r. do 31.12.2019r.). Na terenie gminy zlokalizowany jest, zarządzany przez Zakład Usług Komunalnych w Dobrczu, Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Znajduje się on pod adresem Magdalenka 9, 86-022 Magdalenka. W PSZOK-ach mieszkańcy mają możliwość nieodpłatnego przekazania swoich odpadów zebranych w sposób selektywny.

W 2017 roku na terenie Gminy Dobrcz przyjęto do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, w Magdalence łącznie 179,500 Mg odpadów.

Tabela 7. Informacja o odebranych odpadach komunalnych z terenu Gminy Dobrcz w 2018r.

Kod odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi	Rodzaj odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi	Masa odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi [Mg]
15 01 07	Opakowania ze szkła	282,6
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	290,5
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	245,47
20 03 01	Niesegregowane(zmieszane)	3094,01
20 01 36	Zużyte urządzenia elektroniczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 i 10 01 35	12,5
20 01 35	Zużyte urządzenia elektroniczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,00
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	197,4

W 2018r. osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 55,17% co oznacza, iż Gmina wywiązała się z ustawowego obowiązku w tym zakresie.

Program Usuwania Azbestu (PUA) dla Gminy Dobrcz jest w trakcie opracowywania.

5.8 Gleby

5.8.1 Ocena stanu

Gleby w województwie kujawsko - pomorskim charakteryzują się niskim pH oraz małą zawartością próchnicy. 60% powierzchni województwa kujawsko - pomorskiego zajmują gleby bardzo kwaśne. Jest to związane z naturalnym kwaśnym charakterem tych gleb, jednakże świadczy także o niestosowaniu przez rolników zabiegów wapnowania.

Analizując możliwości rozwoju rolnictwa, można zauważyć małe zróżnicowanie gleb. Na północnym-wschodzie i wschodzie gminy występują gleby płowe. Miejscami występują tu grunty lepszej przydatności - głównie brunatne i czarne ziemie oraz grunty słabsze- różnego rodzaju gleby piaskowe. W części zachodniej oraz południowej występują gleby gorszej przydatności.

Powierzchnie gleb bardzo urodzajnych w gminie są niewielkie, ale powierzchnie przeciętnie urodzajnych gleb płowych bardzo duże. Pokrywa glebowa jest więc sprzyjającym czynnikiem dla rozwoju wysokotowarowego rolnictwa. Większość gruntów ornych należy do klasy III, mało jest powierzchni z gruntami klasy II, ale dużo powierzchni klasy IV. Grunty bardzo mało przydatne - klasy V, VI zajmują niewielką powierzchnię ogólną. Większość terenu gminy stanowią gleby podatne na suszę (dane IUNG).

Wobec rosnącej populacji w gminie Dobrcz wymagany jest wzrost ilości terenów pod zabudowę. Rozwój budownictwa mieszkaniowego w bardzo dużym stopniu odbywa się kosztem tzw. rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Zmiany zagospodarowania przestrzennego wymagają zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, a następnie wyłączenia z użytkowania rolniczego zasobów glebowych. Grunty chronione klasy I, II, III, najbardziej urodzajne, powinny jeśli to możliwe zachować dotychczasową funkcję rolną.

Przeważające na terenie gminy gleby średnio dobre (klasa bonitacyjna IIIb) i średniej jakości lepsze (klasa bonitacyjna IVa), które ponadto wykazują podatność na suszę, wymagają szczególnej troski i właściwej techniki uprawy ziemi. Niespełnienie tych założeń może przyczynić się do degradacji gleb.

Na terenie gminy nie ma punktów pobrania próbek gleby w celu wykonania analiz laboratoryjnych. Najbliższy punkt pobrania próbek gleby znajduje się w miejscowości Stary Toruń w gminie Zławieś Wielka.

5.9 Zasoby przyrodnicze

5.9.1 Ocena stanu

Flora i fauna

Lesistość w Gminie Dobrcz stanowi 6,4 % powierzchni gminy natomiast średnia lesistość w województwie kujawsko – pomorskim wynosi 27,8 %. Lasy i grunty leśne zajmują na terenie gminy powierzchnię ok. 850 ha i położone są głównie w zachodniej części gminy. Lasy na terenie gminy należą do Nadleśnictwa Żółędowo, gdzie 66 % stanowią bory mieszane, a pozostałą część zajmują lasy mieszane. Podstawowym gatunkiem drzewa jest sosna pospolita, następnie dąb i brzoza, a resztę uzupełniają olchy, modrzewie, świerki, buki oraz klony.

Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Dobrcz występują liczne obszary podlegające ochronie prawnej, takie jak rezerwat przyrody, park krajobrazowy, obszary NATURA 2000, użytki ekologiczne, jak również 30 pomników przyrody.

Najwyższą formą ochrony na terenie gminy jest Rezerwat Przyrody Augustowo który zajmuje 6,76 ha, położony w południowej części gminy. Rezerwat został utworzony w 1963 roku. Jest to rezerwat florystyczny, leśny - przedmiotem ochrony jest ols porzeczkowy i torfowcowy. We wschodniej części gminy znajdują się obszar Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego który zajmuje 1552,5 ha powierzchni gminy. Całkowita powierzchnia parku wynosi 33 306,5 ha. Został powołany w celu ochrony wartości krajobrazowych i kulturowych Doliny Dolnej Wisły. Położony jest głównie wzdłuż lewego brzegu Wisły. Obszar nadwiślański objęty jest również ochroną w ramach programu NATURA 2000 i obejmuje obszar siedliskowy Solecka Dolina Wisły oraz obszar ptasi Dolina Dolnej Wisły. Natomiast użytki ekologiczne na terenie gminy stanowią zwykle zadrzewienia na terenach zabagnionych oraz pastwiska i łąki.

Tabela 85. Pomniki przyrody na terenie gminy Dobrcz

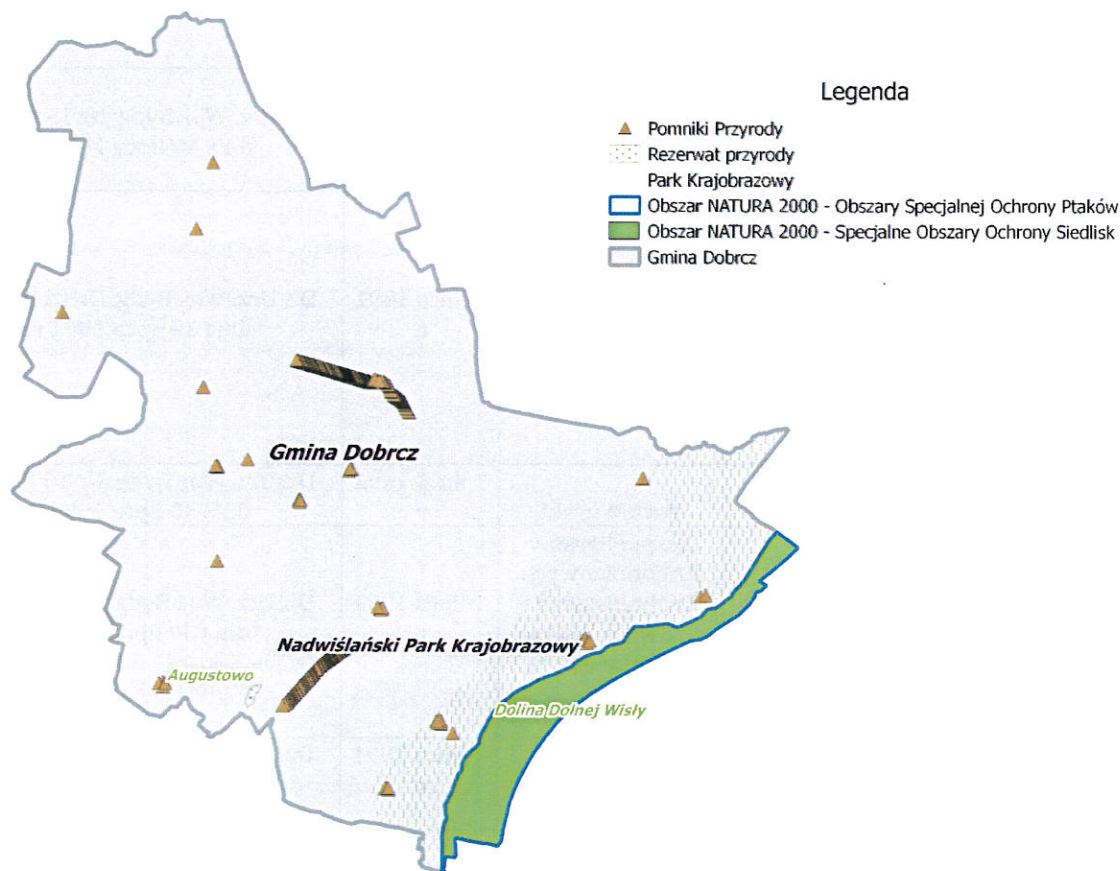
Lp.	Nazwa	Miejscowość	Lokalizacja	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego
1	Lipa drobnolistna trójwierzchołkowa	Augustowo	Park Dworski	1 lipca 1991 r.	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
	Robinia grochodrzew				
	klon zwyczajny- 2 sztuki				
2	dąb szypułkowy – 2 sztuki	Gądecz	Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego w parku dworskim	1 lipca 1991 r.	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
	żywotnik zachodni				
	jasion wyniosły				
	miłorząb dwukładowy				
3	platany klonolistne-2 sztuki	Kusowo	Park Dworski	1 lipca 1991 r.	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
	lipa drobnolistna				
	klon zwyczajny				
	cis pospolity-2 sztuki				
4	grab zwyczajny	Pauliny	Park Dworski	1 lipca 1991 r.	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
	lipa drobnolistna-2 sztuki				

	dąb szypułkowy-2 sztuki				
	buk zwyczajny				
	cis pospolity-2 sztuki				
	cis pospolity trójwierzchołkowy				
5	kasztanowiec zwyczajny	Pyszczyń	Park Dworski	1 lipca 1991 r.	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
	dąb szypułkowy				
	wiąz szypułkowy-5 sztuk				
6	dąb szypułkowy -4 sztuki	Siemno	Park Dworski	1 lipca 1991 r.	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
	kasztanowiec zwyczajny- 2 sztuki				
7	dąb szypułkowy	Strzelce Górne	Park dworski; w Zespole Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego	1 lipca 1991 r.	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
	buk zwyczajny- 2 sztuki				
	cis pospolity-2 sztuki				
	modrzew europejski				
	lipa drobnolistna				
8	dąb szypułkowy -2 sztuki	Suponin	Park Wiejski	1 lipca 1991 r.	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
9	jasion wyniosły	Trzęsacz	Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego w parku dworskim	1 lipca 1991 r.	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
	dąb szypułkowy -3 sztuki				
10	lipa drobnolistna	Zalesie	Cmentarz Poewangelicki	1 lipca 1991 r.	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
	klon zwyczajny				

Tabela 96. Pomniki przyrody na terenie Gminy

Nazwa	Obręb ewidencyjny	Numer działki	Data utworzenia	Akt prawny
jaskinia „BAJKA”	Gądecz	22283/4	1995-07-101	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
Aleja Borówno: dąb szypułkowy 240szt, klon jesionolistny 2szt, jesion wyniosły 2szt, klon zwyczajny	Borówno	23/3	1991-07-01	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
Aleja Siemno: dąb szypułkowy 267 sztuk, grab zwyczajny 2sztuki, klon jesionolistny, klon zwyczajny 8 szt.	Borówno	Siemno nr działki ewid. 33	1991-07-01	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku

Głaz: przy drodze Pyszczyń - Nekla	Pyszczyń	Magdalenka nr działki ewid 99/4	1991-07-01	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku
50m od drogi Pyszczyń-Dobrzcz	Pyszczyń	Magdalenka nr działki ewid 234	1991-07-01	Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15 Poz. 120 z dnia 30 lipca 1991 roku

Rysunek 4. Obszary chronione

5.10 Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 271b ustawy Prawo ochrony środowiska [1], Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznych skutków awarii przemysłowych oraz awaryjnego zanieczyszczeniom wód granicznych. Ustawa Prawo ochrony środowiska [1] (w szczególności tytuł IV tej ustawy) implementuje przepisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniającej, a następnie uchylającej dyrektywę Rady 96/82/WE (Dz. Urz. UE L 197 z 24.07.2012, str. 1) oraz Konwencji w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych (Dz. U. z 2004 r. nr 129, poz. 1352). Ww. akty prawne regulują kwestie zapobiegania poważnym awariom, które mogą być następstwem określonych działań przemysłowych oraz ograniczania ich skutków dla zdrowia ludzi i środowiska.

Co roku GIOŚ w Warszawie publikuje raporty o występowaniu zdarzeń o znamionach poważnej awarii. W latach 2014-2017 na terenie Gminy Dobrcz nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Przedstawione poniżej problemy ochrony środowiska są wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych obszarów interwencji. Zdiagnozowane problemy mają charakter wyłącznie informacyjny, a ich celem jest ukierunkowanie działań w taki sposób, aby je zminimalizować lub wyeliminować. Wskazane poniżej problemy dały podstawy do wyznaczenia w POŚ dla Gminy Dobrcz odpowiednich celów i kierunków interwencji wraz z zadaniami, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy.

Szczególnie istotny z punktu widzenia POŚ dla Gminy Dobrcz jest problem występowania przekroczeń dopuszczalnych stężeń substancji tj. benzo(a)pirenu i poziomu celu długoterminowego ozonu. Znaczący wpływ na jakość powietrza ma głównie emisja komunikacyjna oraz emisja indywidualna tzw. „niska emisja”, której źródłem są głównie domowe systemy grzewcze. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 107. Problemy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie Gminy

Słabe strony	Zagrożenia
→ przekroczenia dopuszczalnych stężeń silnie rakotwórczego benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego ozonu, → przeważający transport indywidualny, → emisja ze źródeł indywidualnych tzw. „niska emisja” szczególnie w sezonie grzewczym, → bardzo mała powierzchnia lasów.	→ stale pogarszająca się jakość powietrza atmosferycznego, → pogłębiająca się zmiana klimatu, → zanieczyszczenia napływające z terenów sąsiednich.

Kolejnym problemem jest stale zwiększający się ruch pojazdów oraz pogarszający się stan techniczny nawierzchni. W zasięgu oddziaływania znajduje się zabudowa mieszkaniowa, placówki oświatowe związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży. Zatem narażone są tereny chronione akustycznie. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy Dobrcz i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem.

Tabela 118. Problemy w zakresie zagrożenia hałasem na terenie Gminy

Słabe strony	Zagrożenia
→ duże natężenie hałasu komunikacyjnego (drogi krajowe i wojewódzkie), → hałas kolejowy, związany z przebiegającą linią kolejową.	→ stale pogarszający się stan dróg, → wzrastający ruch pojazdów po drogach, → zły stan techniczny pojazdów.

Innym problemem jest brak wyznaczonego punktu pomiaru pola elektromagnetycznego na terenie gminy Dobrcz. W związku z rozwojem technologii emitującej promieniowanie elektromagnetyczne możemy spodziewać się wzrostu natężenia PEM w następnych latach. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.

Tabela 129. Problemy w zakresie zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym

Słabe strony	Zagrożenia
→ brak punktu pomiarowego pól elektromagnetycznych na terenie gminy Dobrcz, → obecność na terenie Gminy napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia, → obecność na terenie Gminy nadajników telefonii komórkowej.	→ rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne np. Wifi,

Problemem ochrony środowiska, istotnym z punktu widzenia POŚ, jest ochrona wód przed zanieczyszczeniami. JCWPd na obszarze gminy nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, natomiast jakość wód powierzchniowych jest zła o umiarkowanym stanie ekologicznym. Dodatkowo wody powierzchniowe i podziemne należą do wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Gospodarowanie wodami.

Tabela 20. Problemy w zakresie gospodarowania wodami na terenie Gminy Dobrcz

Słabe strony	Zagrożenia
→ JCWP odznaczają się złym stanem jakościowym, → niska jakość wód powierzchniowych ze względu na klasę elementów fizykochemicznych poniżej stanu dobrego. → możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych przez zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego i z obszarów rolniczych, → przynależność do wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Obszar Szczególnie Narażony nr 7)	→ zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego dla wód powierzchniowych, → przedłużające się okresy suszy mogące mieć wpływ na dostępność wody, → wytworzenie się leju depresji w związku z dużym poborem wód podziemnych w rejonie Bydgoszczy, → występowanie głównych poziomów wodonośnych w utworach przepuszczalnych i podatnych na infiltrację zanieczyszczeń, → możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych przez zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, ze stacji paliw oraz obszarów rolniczych.

Na terenie Gminy Dobrcz stan gospodarki ściekami jest umiarkowanie zadowalający, co związane jest z wysokim stopniem zwodociągowania gminy oraz występowaniem przydomowych oczyszczalni ścieków. Natomiast niezadowalający jest stopień skanalizowania, który wynosi 27% jak również duża ilość zbiorników bezodpływowych. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 131. Problemy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy

Słabe strony	Zagrożenia
→ przestarzałe systemy gromadzenia ścieków sanitarnych na terenie gospodarstw (szamba). → skanalizowanie gminy w 27%.	→ awarie przestarzałych bezodpływowych zbiorników na ścieki – możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do wód gruntowych, → brak uzasadnienia ekonomicznego do budowy sieci kanalizacyjnej na obszarach o małej gęstości zaludnienia, → brak możliwości budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w obrębie gospodarstw, na których zostaną stwierdzone niekorzystne warunki grunto-wodne.

Na obszarze gminy Dobrzcz eksploatowane są dwa złoża kruszyw naturalnych: piasek i torf. Ponadto na terenie występują nieeksploatowane wody zmineralizowane, zaś południowo-wschodnia część Gminy znajduje się na obszarze przetargowym dla węglowodorów. W związku z występowaniem złóż naturalnych istnieje ryzyko niekontrolowanej eksploatacji, a na obszarach ich eksploatacji może dojść do przekształcenia rzeźby terenu, czy degradacji gleb. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Zasoby geologiczne.

Tabela 142. Problemy w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi na terenie Gminy.

Słabe strony	Zagrożenia
→ możliwość lokalnej niekontrolowanej eksploatacji surowców, → kolizja udokumentowanych złóż kopalin z ochroną środowiska.	→ zagrożenia występujące ze strony eksploatacji złóż (przekształcenia rzeźby terenu, zmiana stosunków wodnych, degradacja gleb).

Kolejnym ważnym obszarem, w którym zdiagnozowano problemy jest gospodarka odpadami na terenie Gminy. Pomimo sukcesywnego wzrostu świadomości mieszkańców gminy o prawidłowym gospodarowaniu odpadami w dalszym ciągu występują problemy, które wymagają naprawy. Należy podkreślić iż w 2018 roku poziom recyklingu był zadowalający i wyniósł 55,17% należy jednak sukcesywnie dążyć do wzrostu ilości segregowanych odpadów w stosunku do ogólnej ilości odpadów. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 153. Problemy w zakresie gospodarki odpadami na terenie Gminy

Słabe strony	Zagrożenia
→ duże koszty funkcjonowania systemu odpadów, → znaczna ilość niesegregowanych odpadów, → brak umiejętności prawidłowej segregacji odpadów przez część mieszkańców.	→ wzrost opłat dla mieszkańców za system gospodarowania odpadami na terenie gminy, → skala i problemowość wprowadzanych zmian w nowych przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadząca do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu.

W zakresie ochrony gleb zdiagnozowano niebezpieczeństwo ich zanieczyszczenia związane ze wzrostem natężenia transportu oraz rosnącym zapotrzebowaniem na tereny pod zabudowę mieszkaniową. Jednakże wskazane podczas analizy SWOT słabe strony i zagrożenia dotyczą głównie kwestii gospodarczych i ekonomicznych, które nie wpływają na pogorszenie istniejącego stanu środowiska gminy w tym zakresie, ale na spadek możliwości zagospodarowania gleb. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Gleby.

Tabela 164. Problemy w zakresie ochrony gleb terenie Gminy

Słabe strony	Zagrożenia
→ brak punktu monitoringu gleby, → duży udział gleb wymagających wapnowania, → gleby podatne na suszę → rosnące zapotrzebowanie na tereny pod zabudowę	→ rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy – w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, → nieregularność opadów atmosferycznych, → zagrożenie zanieczyszczeniem gleb związane z ruchem i infrastrukturą transportową oraz wzrostem zabudowy mieszkaniowej.

W zakresie zasobów przyrodniczych nie zdiagnozowano problemów istotnych z punktu środowiskowego. Wskazane podczas analizy SWOT słabe strony i zagrożenia dotyczą głównie kwestii zagospoda-

rowania przestrzennego i ładu krajobrazowego oraz szczegółowej inwentaryzacji walorów przyrodniczych Gminy Dobrcz. Nie zidentyfikowano problemów w zakresie obszarów chronionych. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze.

Tabela 25. Problemy w zakresie zasobów przyrodniczych na terenie Gminy

Słabe strony	Zagrożenia
→ niewielkie wykorzystanie walorów krajobrazowych do celów rekreacyjnych, → niski wskaźnik lesistości gminy, → brak rozpoznania przyrodniczego gminy poprzez rzetelnie przeprowadzoną inwentaryzację przyrodniczą,	→ postępująca urbanizacja, → zanieczyszczenie środowiska, → pożary lasów, → obniżenie wskaźnika lesistości gminy poprzez niewłaściwą gospodarkę leśną, → koszty inwestycji związanych z ochroną środowiska.

Zgodnie z danymi WIOŚ na terenie Gminy w ostatnich latach nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

7. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne lub brak oddziaływania, na cele i przedmioty ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Wyznaczone w POŚ dla gminy Dobrcz cele, kierunki i zadania są działaniami o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-funkcjonalnym), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, sportowo-rekreacyjnej, turystycznej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w POŚ dla Gminy mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [18]*, dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w *Ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [1]*. W ramach omawianej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona. Program zawiera zadania zgłoszone przez samorząd gminy, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2018-2022. Większość zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest problematyczne.

Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono **potencjalne** oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji POŚ dla Gminy Dobrcz na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono **potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne** na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powie-

trze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

POŚ dla Gminy Dobrcz jest dokumentem ogólnym i nie opisuje szczegółowo zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program wskazuje jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy oraz wypełnienia zaleceń dokumentów wyższego szczebla. Należy pamiętać o uwzględnianiu zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Poniżej w tabeli dokonano oceny i analizy oddziaływania realizacji wyznaczonych w POŚ zadań na poszczególne komponenty środowiska.

OZNACZENIA:

Potencjalne pozytywne oddziaływanie

Potencjalne neutralne oddziaływanie

Potencjalne negatywne oddziaływanie

B

Bezpośrednie

P

Pośrednie

S

Stałe

Ch

Chwilowe

W

Wtórne

Sk

Skumulowane

Tabela 176. Potencjalne oddziaływania zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzcz na poszczególne komponenty środowiska

LP	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-terminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody (poza Naturą 2000)	Obszary Natura 2000	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
	Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza												
1.	Termomodernizacja budynków gminnych wraz z budową indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii								B, S	B, S			B, S
2.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych wraz z budową indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii (pompy ciepła, panele i kolektory fotowoltaiczne)								B, S	B, S			B, S
3.	Wymiana nieekologicznych pieców na ogrzewane paliwami niskoemisyjnymi (gaz lub ekogroszek)								B, S	B, S			B, S
4.	Wdrażanie zapisów Programu ograniczania niskiej emisji								P, S, W	P, S, W			P, S, W
5.	Montaż instalacji solarnych i fotowoltaicznych w budynkach należących do Gminy								P, S, W	P, S, W			P, S, W
6.	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła								P, S, W	P, S, W			P, S, W
7.	Szkolenia dla pracowników Gminy w zakresie Eco Driving								P, S, W	B, S	P, S, W		B, S
8.	Edukacja ekologiczna w zakresie poprawy jakości powietrza i ograniczania niskiej emisji wraz z monitoringiem jakości powietrza								P, S	P, S			P, S
	Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem												
9.	Rozwój i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej i kolejowej oraz współpraca z innymi zarządcami dróg w celu poprawy stanu infrastruktury dróg powiatowych i drogi krajowej									B, S	B, S	B, S	B, S

LP	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-terminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Powierzchnię ziemi i krajo- braz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody (poza Naturą 2000)	Obszary Natura 2000	Zasoby natural- ne	Powietrze at- mosferyczne i klimat	Klimat aku- styczny	Krajobraz kul- turowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
	Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa												
10.	Modernizacja systemów poboru, przesyłu i uzdatniania wody	B, Ch	P, S, W						P, S, W				P, S
11.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	B, Ch	P, S, W						P, S, W				P, S
12.	Rozbudowa sieci kanalizacji ściekowej	B, Ch	P, S, W						P, S, W				P, S
13.	Budowa oczyszczalni ścieków	B, Ch	P, S, W						P, S, W				P, S
	Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów												
14.	Likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów komunalnych	B	B	P	P	P, S	P, S						P
15.	Objęcie zorganizowanym systemem odbierania oraz selektywnego zbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców	P, S, W	P, S							B, S		B, S	B, S
16.	Rozbudowa, modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)												
17.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy	P, S, W								B, S			B, S
18.	Sporządzanie rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane marszałkowi województwa oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska	P, S	P, S									P, S	P, S

LP	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-terminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody (poza Naturą 2000)	Obszary Natura 2000	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
19.	Przeprowadzenie przetargów w gminach na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości												P, S, W
20.	Zawieranie umów z przedsiębiorcami świadczącymi usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości												P, S, W
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze													
21.	Budowa infrastruktury turystycznej (pola biwakowe, ścieżki rowerowe, drogi dojazdowe, zagospodarowanie rzek)	B, Ch, Sk	B, Sk	B, Sk	B, Sk	B, Sk	B, Sk			B, Ch, SK	B, Ch, Sk		P, S, W
22.	Budowa ścieżek dydaktyczno ekologicznych	B, Ch, Sk	B, Sk	B, Sk	B, Sk	B, Sk				P, Sk	P, Sk		P, Sk
23.	Poprawa estetyki i rewaloryzacja miejscowości	P, S, W										P, S, W	P, S, W
24.	Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody			P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W		P, S			P, S	
25.	Edukacja ekologiczna w zakresie przeciwdziałania powstawaniu dzikich wysypisk śmieci	P, S			P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S
Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami													
26.	Wsparcie OSP na doposażenie w specjalistyczne sprzęty ratowniczo-gaśnicze oraz przeciwpowodziowe	P, SK								P, SK			B, S

W POŚ dla gminy Dobrcz w ramach ochrony powierzchni ziemi i krajobrazu wyznaczono cele, kierunki i zadania administracyjne jak i inwestycyjne. Większość zadań zapisanych w POŚ dla Gminy będzie miała charakter neutralny lub potencjalnie pozytywny na powierzchnię ziemi i krajobraz. Realizacja niektórych zadań może spowodować wystąpienie potencjalnych oddziaływań bezpośrednich i chwilowych oraz pośrednich, stałych i wtórnych. Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy Dobrcz zadania **nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu** na powierzchnię ziemi i krajobraz.

Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy zadania **nie będą mieć znaczącego wpływu** na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych. **Brak oddziaływania lub oddziaływanie nie pozytywne** zidentyfikowano w zadaniach o charakterze nie inwestycyjnym (organizacyjnym) oraz zadaniach związanych z remontem, przebudową, adaptacją, termomodernizacją istniejących obiektów budowlanych.

Wyznaczone w POŚ dla Gminy Dobrcz zadania **nie będą mieć znaczącego wpływu** na zasoby przyrodnicze Gminy. **Brak oddziaływania lub oddziaływanie pozytywne** zidentyfikowano w zadaniach o charakterze nie inwestycyjnym (organizacyjnym) oraz zadaniach związanych z przebudową dróg i rekultywacją terenów zdewastowanych i zdegradowanych. Wszystkie działania w Programie z zakresu ochrony przyrody mają na celu poprawę stanu przyrody na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego poprzez zachowanie bioróżnorodności, ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz powstrzymanie systematycznie postępującej fragmentacji ekosystemów.

Na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w POŚ dla Gminy Dobrcz będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin, drewno. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową nowej infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalnych charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne **nie przewidyje się znaczącego oddziaływania** na ten komponent środowiska.

Zadania wyznaczone w POŚ dla Gminy Dobrcz **nie będą mieć znaczącego wpływu** na jakość powietrza atmosferycznego i klimat. **Brak oddziaływania** zidentyfikowano w zadaniach związanych z ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym, gospodarowaniem wodami, gospodarką wodno-ściekową, gospodarowaniem odpadami, ochroną gleb i zasobów geologicznych.

Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy Dobrcz **nie będą mieć znaczącego wpływu** na klimat akustyczny. **Brak oddziaływania** zidentyfikowano w projektach o charakterze nie inwestycyjnym.

Wyznaczone w POŚ dla Gminy Dobrcz zadania będą mieć w większości **neutralne lub pozytywne oddziaływanie** na krajobraz kulturowy i zabytki.

Dodatkowo oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy Dobrcz zadania **będą mieć pozytywny długoterminowy** wpływ na zdrowie i warunki życia ludzi oraz dobra materialne. W POŚ wpisany jest szereg projektów nie inwestycyjnych i inwestycyjnych mających pozytywny wpływ na ludzi tj. ograniczenie emisji gazów i pyłów do powietrza, ograniczenie emisji hałasu do środowiska, minimalizacja występowania zjawisk ekstremalnych (powódzie, susze), poprawa sytuacji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, ochrona gleb przed degradacją, ograniczanie ryzyka wystąpienia poważanej awarii oraz ochrona i pielęgnacja zasobów przyrodniczych gminy.

W związku z realizacją projektów inwestycyjnych mogą pojawić się uciążliwości związane z emisją hałasu oraz emisją gazów i pyłów do powietrza na etapie realizacji. Przewiduje się, że oddziaływanie zakończy się z chwilą ustania robót oraz będzie to oddziaływanie w granicach terenu, do którego inwestor ma tytuł prawny. Ponadto nie przewiduje się, aby działania te mogły zagrażać życiu i zdrowiu ludzi i pogarszać warunki życia. Ocenia się, że inwestycje **pozytywnie długoterminowo** wpłyną na podniesienie standardu życia mieszkańców Gminy.

8. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Program ochrony środowiska dla Gminy Dobrcz do roku 2022 nie przewiduje realizacji zadań, które miałyby oddziaływanie transgraniczne.

9. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, wynikających z realizacji dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

9.1 Ochrona powierzchni ziemi i krajobrazu

Podczas prowadzenie robót ziemnych i prac budowlanych wskazuje się na właściwe zagospodarowanie mas ziemnych, gromadzenie oddzielnie gruntu oraz warstwy próchniczej (humusu) oraz ponowne ich wykorzystanie w miejscu inwestycji lub w razie potrzeby w innej lokalizacji (np. w celu rekultywacji terenów).

Przeznaczenie terenów pod inwestycje należy prowadzić w sposób racjonalny, wykorzystując w pierwszej kolejności tereny przekształcone, zabudowane. Wskazuje się również na właściwe zachowanie proporcji pomiędzy powierzchnią zabudowaną i powierzchnią biologicznie czynną.

Zamierzenia inwestycyjne należy prowadzić w sposób zapobiegający zanieczyszczeniu środowiska glebowego substancjami chemicznymi. Każde prowadzenie robót budowlanych i robót ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego wymaga właściwego zabezpieczenia terenu wokół inwestycji (ochrona drzew i krzewów) oraz właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu oraz właściwe zagospodarowanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji.

Negatywne oddziaływanie powinno być również minimalizowane na etapie prowadzenia eksploatacji inwestycji. Wskazuje się na właściwe zagospodarowanie ścieków socjalno – bytowych, gospodarczych oraz wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych poprzez zastosowanie systemów kanalizacji sanitarnej i systemów kanalizacji deszczowej lub gromadzenie w szczelnych zbiornikach bezodpływowych. W zakresie gospodarki odpadami (odpady bu-

dowlane, przemysłowe, komunalne) inwestor/właściciel zobligowany jest uregulować sposób gromadzenia i odbioru wytworzonych odpadów. Zatem odpady będą przekazywane specjalistycznym firmom prowadzącym działalność w zakresie gospodarowania odpadami, posiadającym wymagane prawem zezwolenia.

W przypadku realizacji inwestycji, które kwalifikować się będą jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* [18] konieczna jest właściwa ocena oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz obszaru. Przed każdą inwestycją, nie tylko wymagającą sporządzenia Raportu oddziaływania na środowisko, wskazuje się na potrzebę oceny wpływu inwestycji na krajobraz.

9.2 Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

W związku ograniczeniem wpływu ewentualnych nowych inwestycji na wody powierzchniowe i podziemne wskazuje się na właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu, w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji. Właściwa gospodarka wodno-ściekowa powinna opierać się o system kanalizacyjny zapewniający zbieranie całości generowanych ścieków i ich oczyszczanie. Stosowanie zbiorników bezodpływowych traktuje się jako rozwiązanie tymczasowe np. na etapie realizacji inwestycji lub w sytuacji braku technicznych i ekonomicznych możliwości na budowę sieci kanalizacyjnych. Wskazuje się również na właściwe zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych w oparciu o system kanalizacji deszczowej i oczyszczanie ścieków przed wprowadzeniem do wód i gruntu.

9.3 Ochrona różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie *Ustawy o ochronie przyrody*

W zakresie *Ochrony różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy o ochronie przyrody* [4], w tym obszarów Natura 2000 wskazuje się na lokalizację w miarę możliwości inwestycji poza obszarami chronionymi.

W przypadku stwierdzenia występowania gatunków zwierząt w obiektach przeznaczonych do remontu, adaptacji, termomodernizacji, usuwania pokryć azbestowych itp. należy stwierdzić, czy gatunki podlegają ochronie prawnej. W sytuacji występowania siedlisk gatunków chronionych wskazuje się na potrzebę uzyskania zezwolenia na odstępstwo od zakazu niszczenia takich siedlisk, które wydaje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie. Ww. zezwolenie określa termin wykonania prac (poza okresem lęgowym), jak również wskazuje warunki przeniesienia gniazd w stosowne miejsce. W przypadku stwierdzenia w obiekcie gatunków chronionych ptaków prace należy prowadzić poza okresem lęgowym, a w przypadku nietoperzy poza okresem lęgu i odchowania. Po przeprowadzeniu prac należy w miarę możliwości zachować możliwość gniazdowania i schronienia obecnych w obiekcie gatunków zwierząt. W przypadku braku takiej możliwości należy zapewnić zwierzętom schronienie zastępcze w miejscu bytowania (budki, boksy itp.).

Każde prowadzenie robót budowlanych i robót ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego wymaga właściwego zabezpieczenia terenu wokół inwestycji (ochrona drzew i krzewów) oraz właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu oraz właściwe zagospodarowanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji.

9.4 Ochrona zasobów naturalnych

Wskazuje się na ochronę zasobów naturalnych poprzez racjonalne ich wykorzystywanie. Istotne jest również właściwe oszacowanie wielkości zapotrzebowania na zasoby naturalne. Działalność gospodarcza winna być prowadzona z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT). Istotnym jest prowadzenie technologii innowacyjnych ograniczających w znacznym stopniu wodochłonność i materiałochłonność gospodarki.

9.5 Ochrona powietrza atmosferycznego i zapobieganie zmianom klimatu

W zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami w ramach realizacji inwestycji wskazuje się na stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), prowadzenie działalności wewnątrz obiektów budowlanych, wychwytywanie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a następnie ich oczyszczanie na filtrach/separatorach itp. przed wprowadzeniem do powietrza atmosferycznego, prowadzenie przerw w pracy pojazdów mechanicznych, eliminowanie pracy maszyn i urządzeń na biegu jałowym.

9.6 Ochrona klimatu akustycznego

W zakresie ograniczenia wpływu na klimat akustyczny wskazuje się na stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), utrzymanie odpowiedniego stanu technicznego urządzeń emitujących hałas, utrzymanie dróg w dobrym stanie technicznym, eliminowanie pracy maszyn i urządzeń na biegu jałowym, prowadzenie działalności wyłącznie w porze dziennej, prowadzenie działalności wewnątrz obiektów budowlanych.

Zgodnie z *Ustawą Prawo Ochrony Środowiska* [2] w przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska (na podstawie pomiarów własnych, pomiarów wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub podmiotu zobowiązanego do ich przeprowadzenia), że wyniku prowadzonej działalności przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu organ wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu dla danej instalacji.

9.7 Ochrona krajobrazu kulturowego i zabytków

W przypadku realizacji inwestycji przy obiektach zabytkowych lub w ich sąsiedztwie, na terenach ochrony zgodnie z *Ustawą o ochronie zabytków* [8] wskazuje się na potrzebę analizy wpływu inwestycji na obszary i obiekty cenne kulturowo. Ponadto na podstawie cytowanej wyżej ustawy konieczne będzie uzgodnienie z właściwym organem ochrony konserwatorskiej zakresu i realizacji prac. Jednocześnie wskazuje się właściwy dobór technik konserwacyjnych przy prowadzeniu inwestycji (prac remontowo-budowlanych, adaptacyjnych, rewitalizacyjnych) przy zabytkach lub w ich sąsiedztwie.

9.8 Ochrona zdrowia i warunków życia ludzi i dóbr materialnych

W zakresie *ochrony zdrowia i życia ludzi* wskazuje się na rozwiązania ochrony przed hałasem i ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu. Wybór właściwej lokalizacji w kwestii prowadzenia działalności gospodarczej pozwoli w znacznym stopniu zminimalizować zagrożenie na zdrowie i życie ludzi. Ponadto zastosowanie najnowszych dostępnych technologii (BAT) przy prowadzeniu inwestycji, stosowanie się do zasad bhp, ogrodzenie obszaru przed wtargnięciem osób trzecich pozwoli na wyeliminowanie zagrożenia bezpieczeństwa dla ludzi. Wskazuje się również na właściwe zabezpieczenie każdej inwestycji pod względem ochrony dóbr materialnych osób trzecich.

10. Metody analizy skutków realizacji postanowień dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia

System wdrażania Programu Ochrony Środowiska powinien podlegać na regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Sprawne monitorowanie Programu Ochrony Środowiska wymaga okresowej wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi, w zakresie stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Celem monitoringu jest zatem zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Monitorowanie wdrażania postanowień Programu Ochrony Środowiska polegać będzie głównie na działaniach organizacyjno-kontrolnych, do których należą:

- 1) ocena stopnia wykonania zadań (ocena efektywności wykonania zadań)
- 2) ocena zidentyfikowanych problemów oraz podjętych działań w celu ich rozwiązania lub minimalizacji
- 3) ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami i zadaniami, a ich wykonaniem (ocena przyczynowo-skutkowa)

W celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wyznaczono wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, które będą podstawą do opracowania Raportów oraz przyszłych aktualizacji POŚ. Przy ustalaniu wskaźników monitorowania wzięto pod uwagę istniejące uwarunkowania środowiskowe, wyznaczone cele i kierunki interwencji oraz dostępność danych ilościowych i jakościowych.

Ponadto jako główne narzędzie służące analizie skutków realizacji zadań POŚ dla Gminy należy wskazać system Państwowego Monitoringu Środowiska. Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* [2] stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Monitoring, powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* [2], co najmniej w cyklu dwuletnim. System oceny skutków środowiskowych realizacji POŚ dla Gminy powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach presji, stanu i reakcji.

Oprócz monitoringu państwowego jako narzędzie służące monitorowaniu skutków funkcjonowania obiektów i urządzeń w środowisku należy wskazać analizę (monitoring) porealizacyjny - instrument mający na celu praktyczną weryfikację ustaleń/zaleceń zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w dokumencie

Z uwagi na fakt, że dla realizacji zadań ujętych w Programie nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko, nieuzasadnione jest proponowanie działań alternatywnych. Alternatywą dla rozwiązań zawartych w dokumencie może być tzw. wariant zerowy, czyli brak realizacji zaplanowanych zadań. Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku wyboru tego wariantu, stan środowiska może ulec pogorszeniu.

12. Wykaz aktów prawnych

- [1] Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 poz. 1405 – tekst jednolity)
- [2] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2018r., poz. 799 – tekst jednolity)
- [3] Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2016r., poz. 778 – tekst jednolity)
- [4] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015, poz. 1651 – tekst jednolity z późn. zm.);
- [5] Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. 2017r., poz. 1161 – tekst jednolity z późn. zm.)
- [6] Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015r., poz. 774)
- [7] Ustawa z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015r., poz. 1777)
- [8] Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2014r., poz. 1446 – tekst jednolity z późn. zm.)
- [9] Ustawa z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017r., poz. 1566);
- [10] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013r., poz. 21 – tekst jednolity z późn. zm.)
- [11] Ustawa z dnia 13 września 1999r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2017r., poz. 1289 – tekst jednolity)
- [12] Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2015r., poz. 196 – tekst jednolity z późn. zm.)
- [13] Ustawa z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz. 1764 – tekst jednolity)
- [14] Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2016 poz. 446 – tekst jednolity)
- [15] Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2017r., poz. 1376ze zm.)
- [16] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012r., poz. 1031)
- [17] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014, poz. 112 – tekst jednolity z późn. zm.)
- [18] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. Nr 192, poz. 1883).
- [19] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016r., poz. 71 – tekst jednolity z późn. zm.)
- [20] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014r., poz. 1409)
- [21] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014, poz. 1408)
- [22] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016r., poz. 2183)
- [23] Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w

odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających kopaliny pospolite (Dz. U. 2002r., nr 109 poz. 962 z późn. zm)

[24] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz.U. 2002, nr 165, poz. 1359)

[25] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014r., poz. 1800)

13. Spis tabel

Tabela 1. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej za rok 2017	7
Tabela 2. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku w zależności od rodzaju terenu objętego ochroną akustyczną na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [13].....	8
Tabela 3. Wyniki pomiarów PEM (2017)	10
Tabela 4. Ogólna charakterystyka JCWPd na obszarze Gminy Dobrcz	10
Tabela 5. Ocena stanu JCWPd na obszarze gminy Dobrcz.....	122
Tabela 6. Ogólna charakterystyka GZWP Subzbiornik Bydgoszcz	14
Tabela 7 Charakterystyka JCWP na obszarze gminy Dobrcz	155
Tabela 8. Aktualna ocena stanu JCWP na obszarze gminy Dobrcz	155
Tabela 9. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Dobrcz w latach 2015- 2018.....	177
Tabela 10. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Dobrcz w latach 2015-2018.....	17
Tabela 11. Istniejące regionalne i zastępcze instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w RGOK V	20
Tabela 12. Istniejące regionalne kompostownie odpadów zielonych i innych odpadów ulegających biodegradacji zbieranych selektywnie w RGOK V	2Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 13. Istniejące regionalne i zastępcze składowiska odpadów komunalnych i składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w RGOK V	2Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 14. Informacja o odebranych odpadach komunalnych z terenu Gminy Dobrcz w 2018r.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.2
Tabela 15. Pomniki przyrody na terenie gminy Dobrcz	233
Tabela 16. Pomniki przyrody na terenie Gminy	244
Tabela 17. Problemy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie Gminy.....	266
Tabela 18. Problemy w zakresie zagrożenia hałasem na terenie Gminy.....	266
Tabela 19. Problemy w zakresie zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym	27
Tabela 20. Problemy w zakresie gospodarowania wodami na terenie Gminy Dobrcz	277
Tabela 21. Problemy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy	27
Tabela 22. Problemy w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi na terenie Gminy.	288
Tabela 23. Problemy w zakresie gospodarki odpadami na terenie Gminy.....	288
Tabela 184. Problemy w zakresie ochrony gleb terenie Gminy.....	28
Tabela 25. Problemy w zakresie zasobów przyrodniczych na terenie Gminy	2929
Tabela 26. Potencjalne oddziaływania zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrcz na poszczególne komponenty środowiska.....	311

14. Spis rysunków

Rysunek 1. Zasięg występowania JCWPd i JCWP względem gminy Dobrcz, (mapa).....	13
Rysunek 2. Tereny Gminy Dobrcz zagrożone osuwiskami i podtopieniami.....	16
Rysunek 3. Złoża i obszary perspektywiczne oraz przetargowe na terenie Gminy Dobrcz.....	19
Rysunek 2. Obszary chronione	255

15. Bibliografia

- 1) Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, 2015
- 2) Długookresowa strategia rozwoju kraju „Polska 2030”. Trzecia fala nowoczesności, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, 2013
- 3) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2017
- 4) Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska, 2014
- 5) Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Ministerstwo Gospodarki, 2013
- 6) Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku), Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, 2013
- 7) Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2012
- 8) Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Ministerstwo Gospodarki, 2009
- 9) Krajowy Program Ochrony Powietrza w Polsce do roku 2020, Ministerstwo Środowiska, 2015
- 10) Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, 2015
- 11) Krajowy plan gospodarki odpadami 2014, Warszawa, 2015
- 12) Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 2015
- 13) Program wodno – środowiskowy kraju, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, 2010
- 14) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014
- 15) Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2014–2020, Ministerstwo Środowiska, 2014
- 16) Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, 2013
- 17) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa Kujawsko - Pomorskiego, Samorząd Województwa Kujawsko - Pomorskiego,
- 18) Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- 19) Program ochrony powietrza dla stref województwa Kujawsko-Pomorskiego, w których został przekroczony poziom docelowy benzo(a)pirenu w powietrzu, Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- 20) Program ochrony powietrza dla strefy kujawsko - pomorskiej, w której zostały przekroczone poziomy dopuszczalne pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu, Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- 21) Plan działań krótkoterminowych dla strefy Kujawsko-Pomorskiej, w której istnieje ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego i docelowego ozonu w powietrzu, Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- 22) Program Ochrony Środowiska Województwa, Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- 23) Ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2016-2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, 2015

- 24) Program Państwowego monitoringu środowiska województwa Kujawsko-Pomorskiego, Kujawsko - Pomorski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- 25) Raporty o stanie środowiska w województwie Kujawsko-Pomorskim, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- 26) Program ochrony środowiska dla Powiatu Bydgoskiego,
- 27) Strategia Rozwoju Powiatu Bydgoskiego.
- 28) Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Dobrcz 2016
- 29) Roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2017
- 30) Jakub Makarewicz: Zanieczyszczenie wód podziemnych azotanami za źródeł rolniczych
- 31) PIG 2017: Pakiet danych geologicznych na poszukiwanie złóż węglowodorów Obszar przetargowy „Chełmno”
- 32) Adam Staliński 2016: Lokalizacja farm wiatrowych w Polsce
- 33) Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2018 r.

Źródła danych:

Państwowy Instytut Geologiczny: Centralna Baza Danych Geologicznych i Hydrogeologicznych

Główny Urząd Statystyczny

Główny Urząd Geodezji i Kartografii- Geoportal Infrastruktury Informacji Przestrzennej

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska- Metadane (Geoserwis)

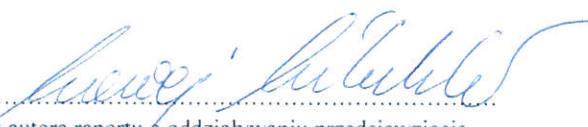
Wrocław, 24.04.2018 r.
(miejscowość, data)

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 19 a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2017 r., poz. 1405), w związku z art. 74a ust. 2 ww. ustawy oświadczam, że:

- ☐ *ukończyłam/-lem, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze:
- a) nauk ścisłych z dziedzin nauk chemicznych;
 - b) nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi;
 - c) nauk technicznych z dziedzin nauk technicznych z dyscyplin: biotechnologia, górnictwo i geologia inżynierska, inżynieria środowiska;
 - d) nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych z dziedzin nauk rolniczych, nauk leśnych
- ☒ *ukończyłam/-lem, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie i posiadam co najmniej 5-letnie doświadczenie w pracy w zespołach przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko, lub brałam/-lem udział w przygotowaniu co najmniej 5 raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma/-my odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

(podpis autora raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia
na środowisko, a w przypadku zespołu autorów
– kierującego tym zespołem)

*niewłaściwe skreślić

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r.-Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, 1403, 1495, 1501, 1527, 1579, 1680, 1712, 1815, 2087, 2166) organ wykonawczy województwa, powiatu igminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych.

Jest on podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy. Zawiera cele i zadania, które powinna realizować gmina w celu ochrony środowiska w swoich granicach administracyjnych.

Podstawowym celem sporządzania i uchwalania Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu JST.

Zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrez do roku 2022 ” wynika z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.) i został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Bydgoszczy.

Projekt POŚ wraz z jego prognozą oddziaływania na środowisko został poddany opiniowaniu przez w/w organy. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy zaopiniowali bez uwag ww. dokumenty. Projekt POŚ uzyskał pozytywną opinię Zarządu Powiatu Bydgoskiego (Uchwała Nr 106/19 z dnia 11.12.2019 r.).

Zgodnie z art. 39 ww. ustawy zapewniono możliwość udziału społeczeństwa w opracowywaniu POŚ i prognozy podczas konsultacji społecznych. W terminie 21 dni od daty podania do publicznej wiadomości obwieszczenia o rozpoczęciu procesu opiniowania społecznego przedmiotowych dokumentów tj. od 10.12.2019r., nie wniesiono uwag i wniosków do projektów POŚ i prognozy.

W związku z powyższym uzasadnieniem przedkładam uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrez do roku 2022”.

